ҚАДРДОН ПАХТАКОР! ТЕРИМГА САНОҚЛИ КУНЛАР ҚОЛДИ. ДАЛАНГГА РАЗМ СОЛ, ҲАММА НАРСА ТАХТМИ?

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 163 (3135). | Шанба, 21 август 1965 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Пахта ғоят юқори сифатли бўлсин десак, ҳозир қўл қовуштириб ўтиришимиз керак эмас. Ҳамма пайкалларни қайта-қайта текшириб кўришимиз, бегона ўтни битта қолдирмай йўқотишимиз, сўнгги суғоришни моҳирлик ва уюшқоқлик билан ўтказишимиз, кеч амал олган ҳосил тугунчаларини тезроқ етиштириш ҳамда ҳар қайси пайкалда мўл ҳосил тўплаш учун қўшимча чораларни кўришимиз зарур.

(Ўзбекистоннинг барча пахтакорларига очиқ хатдан).

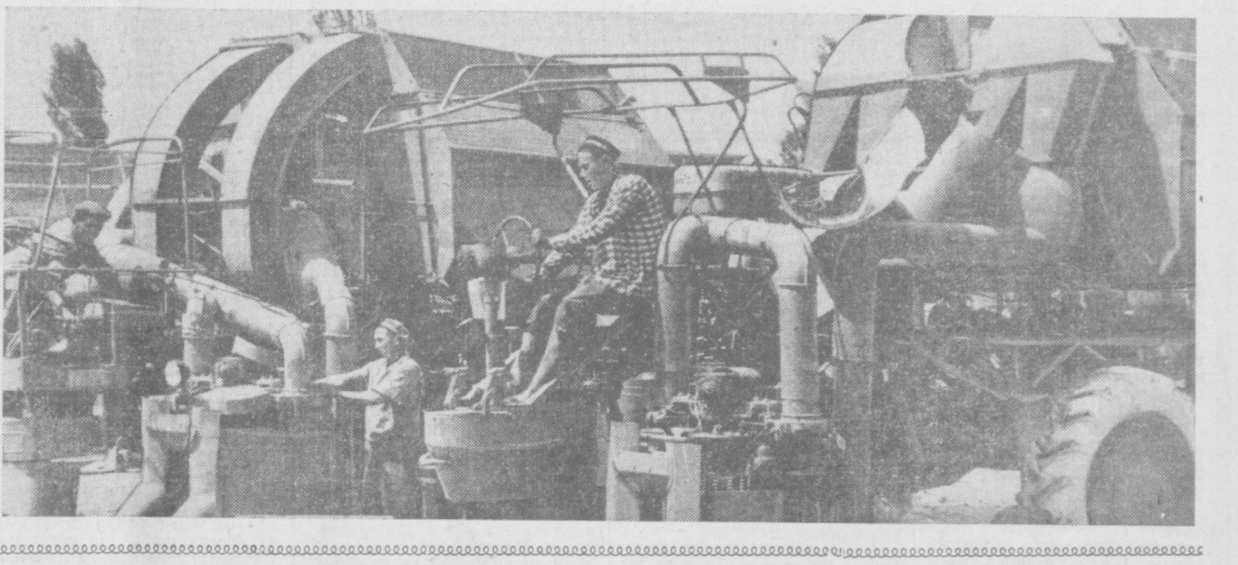

ОҚҚЎРҒОН районидаги Войтинцев номли колхоз механизаторлари машина теримига қизғин тараддуд кўрмоқдалар. Уларнинг ғайрат-шижоати туфайли ҳозирга қадар мавжуд пахта териш машиналари ва ҳосилни қоп-қанорсиз ташийдиган прицепларнинг деярли ҳаммаси пухта ремонтдан чиқарилиб, мавсумга тахт қилиб қўйилди. Суратда: колхознинг машина-трактор паркида терим агрегатларини ремонт қилиш пайти.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

ОЗОДАЛИК, САЛОМАТЛИК — ТУМАН БОЙЛИК

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети шу йил 20 августдан бошлаб республиканинг ҳамма жойларида «Озодалик ва саломатлик ойлиги»ни ўтказиш ҳақида қарор қабул қилдилар.

Бу қарор ҳамма ерда озодаликка қатъий риоя қилиш юзасидан партия, совет ташкилотлари ва бутун жамоатчилик зиммасига катта вазифалар юклайди.

Шаҳар ва қишлоқларимизнинг тоза, обод ва кўркам бўлиши умумдавлат аҳамиятига эга бўлган ишдир. Озодалик ва ободончилик ишларига давлат томонидан ҳар йили кўплаб маблағлар ажратилмоқда, аҳоли саломатлигини яхшилашга қаратилган муҳим тадбирлар амалга оширилялти. Шаҳарларнинг санитария-гигиена ҳолатини яхшилаш, кўчаларни, ҳовли ва майдонларни тоза сақлаш учун кураш ҳозир умумхалқ ҳаракатига айланиб кетди.

Ҳиммати баланд, қўли гул, хуштабиат, юксак дидли халқимиз ўзи яшаб турган жой ҳамма вақт озода ва обод бўлишини истайди. Чеккасига гул тақиб, қўлига гулқайчи ушлаган кекса гулчилар, сарқад дарахтларни, ранг-баранг гулларни парвариш этаётган боғбонлар, ҳовли ва майдонларни, куча-кўйларни супуриб-сидириб озода тутаётган озодалик посбонлари элу-юртимизда оз эмас.

Озодалик ва саломатлик — ҳаётимиз кўркидир. Шунинг учун ҳам республикамиз партия ва ҳукуматининг озодалик ва саломатлик ойлиги ҳақида чиқарган қарори катта аҳамиятга эга.

Қарорда область, шаҳар ва район партия комитетлари ва ижроия комитетларига, касаба союз ва комсомол ташкилотларига, барча министрлик ва ташкилотларга ойликни ўтказиш даврида шаҳарлар, қишлоқлар ва аҳоли яшайдиган бошқа жойларнинг санитария ҳолатини янада яхшилаш юзасидан кенг тадбирлар белгилаш вазифаси топширилди.

Шунингдек, қарорда, ошхона, ресторан, кафе, чойхона ва бошқа умумий овқатланиш объектларининг санитария ҳолатини тубдан яхшилаш, бозорда, озиқ-овқат магазинлари ҳамда ичиш учун истеъмол қилинадиган сув манбаларининг санитария ҳолати устидан назоратни кучайтириш масалаларига ҳам жиддий аҳамият берилиши кераклиги алоҳида қайд этилган.

Шаҳар ва қишлоқларимизнинг санитария ҳолатини яхшилаш ҳамма ерда ҳам бир хилда деб бўлмайди. Республикамизнинг пойтахт шаҳри Тошкентни олиб кўрайлик. Бу улкан шаҳарнинг айрим районларида ва маҳаллаларида санитария ҳолати ва ободончилик ишлари яхши аҳволда эмас. Баъзи кўчалар ва майдонларда тупроқ уюлиб ётади, машиналар ўтса чанг кўтарилади, ҳовли ва ичкари кўчаларда ахлатлар тўпланиб қолади. Айниқса, бозор жойларда киши табиатини хира қиладиган аҳвол тез-тез учраб туради. Октябрь, Олой, Бешёғоч ва бошқа колхоз-совхоз бозорларида санитария ҳолатини ҳамма вақт ҳам яхши деб бўлмайди. Пишиқчиликнинг ҳозирги қизғин пайтида у жойларда санитария назоратини ҳар қачонгидан ҳам кучайтириш керак.

Ариқ-зовур сувларини ифлос қилмасликка жиддий эътибор бериш зарур. Октябрь районидаги Университет кўчасининг бир қисми бўйлаб жар ариқ суви ўтади. Бу сувнинг бошланиш жойида кўн ишлаш корхонаси ва қушхона бор. Бу икки объектнинг ифлос чиқиндилари йилнинг тўрт фаслида ҳам ариқни ифлослатиб оқиб ўтади. Бундай ҳолатни Салор ва бошқа анҳорларда ҳам учратамиз. Бу ҳолатни район ва шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимлари ва бошқа ташкилот раҳбарлари яхши биладилар, лекин бунинг олдини олиш учун ҳануз конкрет чоралар кўрмайдилар.

Шаҳар ободонлиги унинг тозалигига боғлиқ. Чанг босган ва супурилмаган кўчалардан юришдан дилгирлик йўқ. Дил рўшнолиги кўркам ва тозалик истайди. Одам табиати унинг озодалигини тақозо этади. Ўз кўчасини, ўз ҳовлисини, ўз ўтирган ўрнини супирмаган одамни эл ҳурмат қилмайди.

Пойтахт шаҳримизда, шунингдек областимизнинг бошқа шаҳарлари ва қишлоқларида коммунал хўжаликларига ва бошқа муассасаларга қарашли қоровул ва тозаликни сақловчи кишилар бор. Лекин бу тозалик посбонлари кўп жойларда ўз вазифаларига масъулият билан қарамайдилар. Кўпчилик кўчалар ва майдонлар супирилмай ётади. Супурилганда ҳам бу иш нари-дан-бери қўл учида қилинади. Бу ерда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, айрим кишилар ўз шаҳарларининг тозалиги учун жон куйдирмайдилар. Улар йўл-йўлакай қоғозларни, папирос ва бошқа ортиқча нарсаларни тўғри келган жойга ташлаб кетадилар. Ҳар бир киши ўз шаҳрининг обод, кўркам ҳамда тоза бўлиши учун жон куйдириши керак.

Янгийўл ва Бекободнинг кўпчилик кўчалари ифлос, ўз вақтида супурилмайди. Шаҳар коммунал хўжаликларида ҳар бир кўчанинг, ҳар бир майдоннинг аҳволи тўғрисида қанчадан-қанча рўйхат ва қоғозлар сақланади. Бироқ шаҳар тозалиги, ободонлигида эса ўзгариш кам.

Шаҳар ва қишлоқларимизнинг кўркамлиги уларнинг озодалиги ва ободлиги билан белгиланади. Озодалик ва ободончилик ишларида кенг жамоатчиликка таяниб иш олиб бориш керак. Илғор районлар ва қишлоқларнинг, шунингдек маҳаллаларнинг озодалик ва саломатлик йўлида олиб бораётган намунали ишларини кенг оммалаштириш зарур.

Партия, совет, комсомол, касаба союз ташкилотлари, меҳнаткашлар депутатлари ижроия комитетлари, министрликлар ва ташкилотлар, корхона, ўқув юртлари ва илмий муассасалар, колхоз ва совхозлар раҳбарларининг вазифаси қисқа вақт ичида ҳар бир турар-жой, ҳовли, маҳалла, цех, завод, фабрика, қурилиш, колхоз, совхоз, ишчилар посёлкаси, умумий овқатланиш корхонаси, шаҳар ва қишлоқ бозорларида санитария ҳолатини тартибга солишдан, бу ишга кенг жамоатчиликни актив жалб этишдан иборатдир.

Эл соғлиғи — юрт бойлиги. Элимизнинг саломатлиги, юртимизнинг озодалиги учун кураш — бугунги куннинг энг муҳим вазифасидир.

БАЛЛИ, АЗАМАТЛАР!

КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларидан руҳланган Ленин номли колхознинг меҳнатсевар пахтакорлари етти йилликнинг сўнгги йилида она-Ватанга 4800 тонна «оқ олтин» етказиб берамиз, деб аҳд қилганлар. Хўжалик деҳқонлари ўтган йили об-ҳаво ноқулай келишига қарамай 2 минг гектар майдоннинг ҳар гектари ҳисобига давлатга 25,5 центнердан пахта сотиб, планни 117,5 процент адо этган эдилар. Бу йил ҳам зиммага олинган социалистик мажбуриятни ошириб бажариш мақсадида ҳар бир участка, ҳар бир бригада ва звенода катта кураш кетяпти. Ғўза парвариши қизғин ва сифатли ўтказиляпти.

45 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш иштиёқи билан меҳнат қилаётган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдубашор Усмонов бошлиқ звено аъзолари ғўза қатор ораларига комплекс ишлов бериш, қондириб суғориш, шу йўл билан мўл ҳосил тўплашда ўз мусобақадошларига ўрнак бўлишяпти. Гулни кўсакка айлантиришяпти. Бор кўсакларни эса, пахтаси тарози босадиган қилиб семиртиришяпти. Чиндан ҳам шундай. Бугун Абдубашор бошлиқ звено далаларини айланган киши ҳар туп ғўзада 10—15 тадан бўлиқ кўсак санаб, дили хушнуд бўлади. Бу мўл ҳосил осонликча тўплангани йўқ. Ҳар бир шона, гул, кўсакни етиштиргунча озмунча тер тўкилмади.

Звенода ҳамма бир ёқадан бош чиқариб ҳамжиҳатлик билан ишлайди. Эгатларга жилдиратиб сув тараб, ҳар туп ғўзани об-ҳаётга қондираётган А. Оққулов, С. Усмонов, А. Аҳмедов ўртоқлар каби миришкорлардан ҳамма хурсанд.

Ерга чигит қадашдан тортиб, ҳозиргача ғўза қатор ораларига ишлов беришни давом эттираётган Абдубашор Усмоновнинг ғайрат-шижоати кишини қойил қолдиради. Звенода бу йил барча майдонлардаги пахта машина билан териб олинади. «Зангори кема» рулини Абдубашорнинг ўзи бошқаради. Ҳозир машинабоп қилиб ўстирилган ғўза ораларида бирорта бегона ўтни кўрмайсиз. Дефолиацияни вақтида ўтказиш мақсадида химикатлар тайёрлаб қўйилган. Абдубашорнинг «зангори кема»си мавсумга шай бўлиб турибди.

Колхозда Абдубашор билан беллашаётган звено ва бригадаларда ҳам ғўза парвариши намунали ташкил этилган. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор Каримқул Усмонов, Сиддиқали Мирзаев, Турсунали Дадажонов ўртоқлар бошлиқ участка аъзоларининг самарали меҳнатлари натижалари кўзга яққол ташланиб турибди. Саидмирза Холмирзаев бошлиқ тюпкочи звено аъзолари 50 гектар ернинг ҳар гектаридан камида 30 центнердан хирмон кўтариладиган даражада ҳосил тўплашган.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти ҳосилга ҳосил қўшиш учун курашиладиган ва йиғим-теримга пухта тайёргарлик кўриладиган ҳозирги долзарб кунларда далада ишлаётган кишиларнинг унумли меҳнат қилишлари учун барча шарт-шароитларни яратиб берган. Дала шийпонлари яхши жиҳозланган. Плакат ва шиорлар билан безатилган. Шийпонлараро кўчма магазинлар ташкил этилган. Ҳар бир бригадада болалар боғчаси ва яслилари ишлаб турибди. Хўжалик деҳқонлари ғўза қатор ораларига комплекс ишлов беришни ҳосил пишиб етилгунча давом эттириш билан бирга пахта йиғим-теримига ҳам ҳартарафлама пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар республикамизнинг бир группа илғор пахтакорлари томонидан Ватан олдидаги муқаддас бурчимиз деб Ўзбекистоннинг барча пахтакорларига ёзилган очиқ хатини мамнунлик билан ўқиб чиқдилар.

«Терим ҳам қувонч, ҳам ташвиш, ҳам ғайрат, ҳам ғалаба келтиради. — дейилади хатда. — **Лекин серғайрат, тадбиркор, чаққон кишиларгина теримда ғалабага ёр бўлади. Терим ялқовларни, дангасаларни, лапашангларни ёқтирмайди. Маълумотдаги рақамлар кетидан қувиб ҳовлиқадиган кишиларни ҳам доғда қолдиради. Терим чаноқлардан хом пахтани суғуриб олаётган, ифлос пахта тераётган, ҳўл пахта топшираётган кишиларга қаттиқ панд бериб қўяди. Терим ишни ҳаво айнийдиган, совуқ тушиб қоладиган кезларга чўзиб юборувчи сусткашлар билан чиқиша олмайди».**

Колхоз аъзолари ана шунга қаттиқ риоя қилишни дилга жо этиб. хирмонларни, тош-тарозиларни, этак ва қанорларни мавсумга тахт қилиб қўйишмоқда. Бу йил 2 минг тонна пахта машиналар билан териладн. Бунинг учун 30 та «зангори кема» ва малакали кадрлар шай бўлиб турибди.

Ўз мақсадларига эришиш йўлида ана шундай фидокорлик билан ишлаётган Бекобод районидаги Ленин номли колхоз аъзоларига балли!

К. БЕГМОНОВ.

ШАЙМИЗ

Шу кунларда бригадамиз далаларида иш яна ҳам қизғин. Деҳқонларимиз ғайрат кўрсатиб ишлашяпти. Ғўзалар кундан кунга ҳосил шохларини кўпайтириб, салмоқли кўсаклар тўпламоқда.

Бригадамизда салкам 200 гектарга яқин еримиз бор. Шунга қарамай ҳамма карталарда ҳам ғўзанинг ҳосил тўплаши чакки эмас. Ўтган йилгидан кўпроқ «оқ олтин» топшириш учун курашяпмиз. Гектаридан 30 центнердан хирмон кўтаришга қатъий бел боғлаганмиз. Шу сабабли ҳам ғўзани суғориш, культивация қилиш ва озиқлантириш ишлари агротехника қоидаларига мувофиқ равишда олиб борилди. Биз бундан кейин ҳам ишни бўшаштирмаймиз. Терим бошлангунча қатор ораларига ишлов беришни сусайтирмаймиз. Эгилиб қолган ниҳолларнинг қаддини ростлаймиз. Ғўзани чанкатмасдан суғориб турибмиз. Шу сабабли ҳам ҳар бир тупда ҳозирнинг ўзида 8—9 тадан бўлиқ кўсак бор.

Биз август ойини зарбдор ой деб эълон қилганмиз. Шу сабабли ишлар янада жадал суръатлар билан олиб бориляпти. Йиғим-теримга тайёргарликни пухта ташкил қиляпмиз. Колхозчиларимиз илғор деҳқонлардан бир группасининг республикамиз пахтакорларига қарата ёзган хатини ўқиганларидан кейин ишни яна ҳам қизитиб юбордилар. Йиғим-теримда «зангори кема»лардан унумли фойдаланиб, суръатга суръат қўшиш чоралари кўрилаяпти. Бу йил биз 160 гектар ердаги ҳосилимизни машинада териб олиш ниятидамиз. Шунинг учун ҳозир тўртта терим машинасини ремонтдан чиқариб тахт қилиб қўйдик. Пахтамиз очилиши билан теримни кучайтириб юборамиз. Бу пахтакорларнинг хатига бизнинг муносиб жавобимиз бўлади.

А. ДУШАБОЕВ,
Бўка районидаги «Партия XIX съезди» колхозининг бригада бошлиғи.

А. Н. КОСИГИН КЕЙТА ФОДЕБАНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 20 августда Кремлда Гвинея Республикаси Миллий мудофаа ва давлат хавфсизлиги министри Кейта Фодебани қабул қилди. Кейта Фодеба СССР Мудофаа Министрлигининг таклифига биноан, Гвинея ҳарбий делегациясига бошчилик қилиб Совет Иттифоқига келган эди.

А. Н. Косигин ва Кейта Фодеба ўртасида дўстона суҳбат бўлиб ўтди. Суҳбат вақтида Кейта Фодеба Гвинея Республикасининг Президенти Секу Туренинг шахсий мактубини А. Н. Косигинга топширди.

Суҳбатда Гвинея Республикасининг СССРдаги элчиси Морис Камара ҳозир бўлди. (ТАСС).

ДЎСТОНА СУҲБАТ

ЖАКАРТА, 19 АВГУСТ. (ТАСС). Индонезия президенти Сукарно бугун Мердека саройида Индонезия республикасининг 20 йиллиги байрамига қатнашиш учун Жакартага келган совет ҳукумат делегациясини қабул қилди. Президент Сукарно билан совет делегациясининг бошлиғи, СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров ўртасида узоқ суҳбат бўлди. Бу суҳбат дўстона вазиятда ўтди.

Бугун эрталаб совет ҳукумат делегациясининг аъзолари Индонезия пионерларининг республика эълон қилинган кунга бағишланган традицион байрамда ҳозир бўлдилар.

КРЕМЛДА СУҲБАТ

СССР Олий Совети Президиумининг раиси А. И. Микоян 20 августда Кремлда Конго Республикасининг (Браззавиль) президенти, Миллий революцион ҳаракат партиясининг бош секретари Альфонс Массамба-Деба билан суҳбатлашди.

Ошкора дўстона суҳбат вақтида ҳар икки томонни қизиқтирувчи масалалар юзасидан фикрлашиб олиш давом эттирилди. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

ҲАМРОҚУЛ ТУРСУНҚУЛОВНИНГ ХОТИРАСИНИ АБАДИЙЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Тошкент область, Янгийўл районидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг собиқ раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Олий Советининг депутати Ҳамроқул Турсунқуловнинг хотирасини абадийлаштириш мақсадида, жамоат ташкилотлари ва меҳнаткашларнинг хоҳишини эътиборга олиб, Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қуйидагиларга Ҳамроқул Турсунқулов номини беришга **қарор қилдилар:**

Тошкент область Янгийўл районидаги «Шарқ юлдузи» колхозига, Фарғона область, Фарғона районидаги «Коммуна» колхозига, Тошкент область, Янгийўл районидаги 1-мактаб-интернатга, Фарғона область Фарғона районидаги 10-ўрта умумий таълим мактабига, Тошкент шаҳар Чилонзор районидаги Проектная (Зовур) кўчасига.

Тошкент область, Янгийўл районидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг маданият саройида Ҳамроқул Турсунқуловнинг ҳаёти ва фаолиятига тааллуқли материаллардан иборат музей ташкил қилишга ҳам қарор қилинди.

ЛЕНИННИНГ БУЮК ҒОЯВИЙ МЕРОСИ

В. И. ЛЕНИН АСАРЛАРИНИНГ ТЎЛА ТЎПЛАМИНИ НАШР ЭТИШ ТУГАЛЛАНГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА

В. И. Ленин Асарларининг КПСС Марказий Комитети қарорига асосан нашр этилаётган тўла тўпламининг охирги икки томи босилиб чиқди ва шу билан бу тўла тўпламни нашр этиш тугалланди. Ленин Асарларининг 55-томи — доҳиёна илмий идеяларнинг, илғор революцион тажрибанинг энг катта хазинаси, инсоният тарихида деярли тенгги бўлмаган ҳақиқатан жуда катта фаолиятнинг натижасидир.

В. И. Ленин идеялари — кенг халқ оммаси учун, бутун прогрессив инсоният учун энг катта бойликдир. Бизнинг мамлакатимизда ана шу идеялар асосида тузилган қудратли ленинчи партия раҳбарлигида ишчилар синфи меҳнаткашларга бош бўлиб, Улуғ Октябрь социалистик революциясини вужудга келтирди, мамлакатимиз меҳнаткашлари социализм қурдилар ва эдиликда коммунизм сари муваффақият билан олға бормоқдалар.

В. И. Лениннинг ўлмас идеялари социалистик ҳамдўстлик мамлакатларидаги миллион-миллион меҳнаткашлар учун байроқ ва ҳаракатга амалий қўлланма бўлиб қолди. Бу идеялар ўзининг социал ва миллий озодлиги учун, империализмга ва мустамлакачиликка қарши, тинчлик, демократия ва социализм учун курашаётган халқларни руҳлантирмоқда. Ижтимоий ривожланишнинг қонуниятларини чуқур очиб бераётган буюк интернационал ленинча таълимот меҳнаткашларни тинчлик ва тараққиёт кучларининг реакция ва уруш кучлари устидан ғалаба қилишига, социализм ва коммунизмнинг бутун жаҳон миқёсида муқаррар тантана қилишига бўлган ишонч билан қуроллантирмоқда.

Марксизмнинг жаҳонни ўзгартирувчи улуғ таълимоти В. И. Ленин асарларида янги тарихий шароитда — империализм ва капитализмдан коммунизмга революцион йўл билан ўтиш даврида — янада ижодий ривожлантирилди. В. И. Ленин марксизмнинг бутун уч таркибий қисмини: фалсафани, сиёсий иқтисодни, илмий коммунизм назариясини янги хулосалар ва қоидалар билан бойитди. Ленин асарлари марксизмнинг софлиги учун Ленин олиб борган муросасиз курашни, ошкора оппортунизмга ва «сўл» оппортунизмга қарши, догматизмга, сектантчиликка қарши ҳамда марксистик дунёқарашни бошқача бузишларга қарши олиб борилган курашни акс эттиради.

В. И. Ленин янги типдаги пролетар партияси тўғрисидаги, бу партиянинг тарихий роли, куч манбалари, ташкилий ва идеологик принциплари, партия турмушининг нормалари ва партиявий раҳбарлик принциплари тўғрисидаги таълимотни ишлаб чиқди. Бу таълимот барча марксчи — ленинчи партиялар учун асосий негиз бўлди.

В. И. Лениннинг асарларида СССРда социализм қуришнинг буюк плани ишлаб чиқилди (бу планни совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида амалга оширди), коммунистик жамият қуришнинг йўллари тўғрисида асосий кўрсатмалар берилди.

В. И. Ленин миллий масалани ишлаб чиқишга жуда катта ҳисса қўшди. У ўзининг асарларида миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини асослаб берди ва ҳимоя қилди, буржуа миллатчилигининг барча кўринишларига қарши, турли миллат пролетарлари ҳаракатларининг бирлиги учун, халқларнинг тенг ҳуқуқлиги, жипслиги ва дўстлиги учун муросасиз кураш олиб борди.

В. И. Лениннинг асарларида жаҳон коммунистик ҳаракатининг стратегияси ва тактикаси тўғрисида жуда муҳим кўрсатмалар берилган: у, коммунистларга тактиканинг пишиқ бўлишини, синфий курашнинг ҳамма формаларини эгаллаб ола билишни, омма билан алоқаларни ривожлантириб ва мустаҳкамлаб боришни ўргатди. В. И. Ленин коммунистларнинг кучи уларнинг жипслигида, бирлигида, пролетар интернационализми принципларини изчиллик билан амалга оширишларида эканлигини кўрсатиб берди.

Бугун миллион-миллион кишилар Ленин кўрсатиб берган тарзда яшамоқдалар, у билан маслаҳатлашиб турадилар, ҳозирги замоннинг энг ўткир масалалари тўғрисидаги саволларга унинг асарларидан жавоб топадилар, битмас-туганмас манбадан — В. И. Ленин асарларидан донишмандлик дурдоналарини олмоқдалар. Шу сабабли, Ленин Асарларининг ҳар бир сатри кенг халқ оммасига етказилиши зарур бўлган катта қимматбаҳо фикрлардир. В. И. Ленин Асарларининг ҳозирги вақтда нашр этилиб бўлган янги нашри бу вазифани бундан олдинги ҳамма нашрларга қараганда анча кўпроқ даражада бажаради.

В. И. Ленин ўзи эълон қилган ёки матбуотда эълон қилишга мўлжаллаб қўйган асарларининг ҳаммаси Асарларнинг тўла тўпламида жамланди. Шу билан бирга. В. И. Ленин олиб борган илмий ишнинг методларини ва бу ишлар ниҳоят даражада синчиклаб бажарилганлигини кўрсатиб берувчи жуда кўп бошқа ҳужжатлар — қарорларнинг лойиҳалари, мактублар, хатлар, телеграммалар, шунингдек асарлар ва нутқлар учун тайёрланган материаллар шу асарлар тўла тўпламига киритилди.

В. И. Ленин Асарларининг тўла тўпламига 9 мингга яқин асар ва ҳужжатлар киритилди, буларнинг ярмидан кўпи В. И. Ленин асарлари тўпламининг бундан олдинги нашрларига кирмай қолган эди ва асосан Ленин тўпламларида эълон қилинган эди. В. И. Ленин Асарларининг тўла тўпламида 1.000 тадан кўпроқ ҳужжат биринчи марта эълон қилинди. Ўз вақтида фақат чет тилларда босилиб чиққан кўпгина асарлар В. И. Ленин Асарларининг бешинчи нашрида биринчи марта рус тилида эълон қилинди, илгари қисман босилган 100 дан кўпроқ асар бу нашрда тўла равишда эълон қилинди.

В. И. Ленин Асарларининг тўла тўплами босилиб чиққанлиги партиямиз ва халқимиз, жаҳондаги барча коммунистлар ва прогрессив кишилар ҳаётида катта воқеадир. Бу — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ҳозирги революцион курашда, социалистик ва коммунистик қурилишда мислсиз қурол бўлган ленинча ғоявий меросни сақлаб қолиш ва кенг пропаганда қилиш тўғрисида кўрсатаётган ғамхўрликнинг янги ёрқин кўринишидир.

В. И. Ленин Асарлари тўла тўплами нашр этилганлиги яқинлашиб келаётган улуғ воқеалар — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги ҳамда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет давлатининг асосчиси, бутун дунё меҳнаткашларининг йўлбошчиси ва устози Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги муносабати билан алоҳида актуал аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда.

В. И. Ленин идеялари бутун дунё меҳнаткашларининг кўп миллионли оммаси орасига тобора кенг ва чуқур кириб бормоқда. Бу идеялар оммани олға чорлайди, омманинг курашига ва енгишига ёрдам беради!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ ИНСТИТУТИ.

ФАРЗАНД — МЕҲР ГИЁСИ

ТАРБИЯ ТЕМАСИДА

Коммунистик жамият қураётган ҳар бир совет кишиси, албатта юксак маданиятли, замонамизга мос келадиган хулқ-атворли бўлиши керак. Зотан, коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодексида коллективизм ва ўртоқларча ўзаро ёрдам, иззат-ҳурмат, ҳалоллик ва ростгўйлик, ахлоқий поклик, камтарлик, оилада бир-бирини ҳурмат қилиш, болалар тарбияси ҳақида ғамхўр бўлиш, ҳалол ва фидокорона меҳнат қилиш улуғланади. Ана шу олижаноб фазилатлар кишининг маънавий гўзаллигидир.

Кишининг ахлоқ-одоби, маданияти, бошқа кишиларга муносабати унинг юриш-туришида кўринади. Шунинг учун маданиятли киши дастлаб ўзининг юксак маданиятига, чуқур ички гўзаллигига мос келадиган даражада юриши ва одоб сақлаши лозим. Одоб ва муомала одамнинг ўз қадр-қимматини билишга, теварак-атрофдаги кишиларни астойдил ҳурмат қилишга, уларга илтифот ва такаллуф кўрсатишга асосланади.

Буюк рус ёзувчиси А. П. Чехов айтганидек, кишининг кийими ҳам, қалби ҳам, фикри ва одоби ҳам гўзал бўлмоғи керак.

Бу ўринда кишиларнинг, айниқса, ёшларнинг ахлоқ-одобига доир баъзи фикрларни баён қиламиз.

Маълумки, кийиниш, юриш-туриш инсон гўзаллигининг энг муҳим белгиларидан бири ҳисобланади.

Кишининг маданияти, аввало, унинг ташқи қиёфасида намоён бўлади. Талантли совет педагоги А. С. Макаренко бу ҳақда шундай деб ёзган эди: «Мен биринчи ғалда ташқи қиёфага эътибор берардим. Кишининг ташқи қиёфаси унинг ҳаётида жуда катта аҳамиятга эгадир. Ифлос, исқирт одам ўзининг қилиқларини кузатиб тура олиши қийин гап...»

Доимий озода ва дид билан чиройли кийинишга одатланган ёшларнинг эстетик диди ҳам юқори бўлади. У ишда ҳам, ўқишда ҳам руҳан тетик юради.

Дид билан маданий кийиниш кишининг характерини ва унинг ички дунёсини очиб боради. Шунинг учун ҳам кийим танлаётганда киши ўзининг табиий ва маънавий хусусиятларини ҳисобга олиши муҳим аҳамиятга эгадир.

Шуни эътироф этиш керакки, уст-боши, оёқ-кийими ифлос, кўйлаги ғижимланган, соқоли ўсган одам кўзга хунук кўринади. Сочини ғалати қилиб тараган, қош-кўзи ва лабини ўхшовсиз қилиб бўяган қизлар ёки сочини елкасигача ўстирган «олифта» йигитлар эса, энсани қотиради. Баъзи бировлар, ҳар кимнинг ўз таъбида, дейишлари мумкин. Лекин таъбни, дидни ҳам тарбиялаш керак!

Жамиятимиз кишилари орасида «стиляга» деб жуда ўринли номланган айрим шахслар ҳам учрайди. Бу ерда гап айрим ёшларнинг сурнай поча шим ёки ола-була кўйлак кийишларидагина эмас. Гап бутунлай бошқа нарсада.

Стилягаларнинг феъл-атворлари, дағал, беўхшов қиёфалари инсон учун энг ширин давр бўлган ёшликнинг завқини йўқотиб қўяди, инсонни маънавий ва маданий жиҳатдан паст савиядаги кишига айлантиради.

Дарҳақиқат, «олифта» кийиниб, шаҳарнинг катта кўчасида сочларини тўзғитиб, папирос тутатиб, ширакайф кетаётган баъзи «ношуд»ларнинг кимлар эканлигини ўйлаб кўрсак, уларни ўз маданиятини оширишга ҳаракат қиладиган, адабиётни, санъатни севадиган, спорт билан шуғулланадиган ёшлар, деб тасаввур қилиш қийин. Булар аксарият ҳолда ота-оналарининг ҳисобига яшаб юрган «эркатой»лардир. Ресторанма-ресторан юриш, ҳузур-ҳаловат, осон йўл билан пул топиш — уларни қизиқтирган нарсалар шундан нарига ўтмайди. Беташвиш ҳаётга бўлган мойиллик кўпинча уларни жиноят йўлига бошлайди.

Бундай «ношуд»ларнинг пайдо бўлиши кўп ҳолларда оилада тарбия ишларининг тўғри уюштирилмаётгани, мактаб ва жамоатчилик етарли таъсир кўрсатмаётгани ҳамда ўртоқларининг бепарволиги натижасидир.

Инсоннинг энг гўзал даври ёшлик давридир. Бу даврда киши келажак учун ҳам маънавий, ҳам жисмоний куч тўплайди. Илм олади, меҳнатга тайёрланади.

Баъзи ёшларимиз гўзаллик деб фақат ташқи гўзалликни англайдилар. Коммунизм қурувчи авлод ҳар томонлама: маънавий жиҳатдан ҳам, ташқи жиҳатдан ҳам гўзал, ёқимли бўлмоғи керак.

Бу борада қизларимизнинг ҳам ўзларига хос маънавий гўзаллиги ҳақида тўхтаб ўтиш керак бўлади. Маълумки, қизларимизнинг одобли, фаросатли бўлиши бизнинг орзумиз, ниятимиздир. Қизларимиз қувноқ-сермазмун давримизга муносиб улғайиб, ўз қадр-қимматларини ҳурматлашни билишлари лозим.

Одобсизлик, қўполлик, безбетлик ҳаммага, айниқса қизларга мутлақо ёт бўлиши керак. Қизларимизнинг аёлларга хос латофат, дид-фаросат, хушмуомала, софдиллик, озодалик, саранжом-саришталик каби юксак фазилатларга эга бўлишлари ҳаёт талабидир.

Оила-рўзғор илмини ўрганиш, оналарнинг ажойиб моҳир ишларини билиб олиш, шубҳасиз, қизларнинг одобига, чиройига чирой қўшади. Ташқи гўзалликка ҳаддан ташқари берилиш, енгил ҳаёт мафтуни бўлиб қолиш, меҳнат ва қийинчиликлардан қочиш, ота-она ва оиланинг моддий имкониятлари билан ҳисоблашмаслик — бахт ва гўзалликнинг барбод бўлишига олиб келади. Бахт ва гўзалликни инсоннинг ўзи яратади. Бизнинг мамлакатимизда бунинг учун ҳамма имкониятлар мавжуддир.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, кенг маънода интизомли бўлиш, ўз-ўзини тия билиш одобли кишининг юксак фазилатидир. Маданиятли киши ўз хатти-ҳаракатининг ясама, қўпол бўлмай, оддий ва табиий бўлиши учун ўзини-ўзи кузатиб боради. Яхши юриш, бировнинг иззат-нафсига тегмаслик, маъноли қараш, камтарлик — буларнинг ҳаммаси маданиятлиликнинг оқилона зарур талабларидир.

Шошиб-пишиб пойма-пой ҳаракат қилиш, ҳовлиқиш, гердайиш, мунофиқлик, такаббурлик, сурбетлик, безорилик ва қўрслик — булар маданиятсизликдан далолат беради.

Агар кимки ўзидаги бундай ярамас хатти-ҳаракатларни ёшликдан йўқотишга интилмас экан, ҳаёт йўлида жуда кўп қийинчиликларга учраши турган гап.

Яхши одатлар, айниқса, одобли бўлиш — инсон умрини узайтиради, тетик ва соғлом бўлиб ўсишига ёрдам беради. Ёмон одатлар, айниқса, беодоблик — киши асабларига зарар келтиради. Инсон умрини заҳарлайди.

Бутун жамоатчилик ёшларда учровчи маданиятсизликнинг ҳамма кўринишларига қарши курашмоғи керак.

Одоб ва муомала ҳақида гапирар эканмиз, албатта ёшларнинг катталарни ҳурмат қилишлари ҳақида ҳам тўхтаб ўтиш керак бўлади. Бунинг учун, аввало катта ёшдаги кишилар ўзларига талабчан, яъни ҳар соҳада — хоҳ ишда, хоҳ оилада, хоҳ юриш-туришда кичикларга намуна бўлишлари лозим.

Дастлаб катталарнинг ўзлари ҳурматга сазовор бўлишлари керак. Оила аъзолари ўртасидаги хушмуомалалик, отанинг онага, онанинг отага ширин ва майин гаплари, ўзаро самимий ҳурмат, бир-бирларини «сиз»лаб гапиришлари, ростгўйлик ва софдиллик — буларнинг ҳаммаси ёшлар олдида ҳурмат қозонишнинг энг яхши омилларидир.

Лекин, болани ортиқча эркалаш, бўлар-бўлмасга пайпаслаш, [illegible]

Шуни унутмаслик керакки, ота-оналарнинг юриш-туришлари, уларнинг кўрсатган намуналари болаларда маънавий гўзалликнинг шаклланишига жиддий таъсир кўрсатади. Ўз болаларининг ҳурмати ва муҳаббатига сазовор бўлган ота-оналар болаларига ўзлари сингари иш қилиш ва юриш-туришга ҳавас туғдирадилар. Бундай ота-оналарнинг ҳаёти болалар учун ҳамма вақт намунадир.

Кўпгина совет гражданлари бола тарбияси соҳасида қимматли тажрибаларга эгадирлар. Фикримизнинг далили сифатида Тошкент шаҳар, Октябрь районидаги Чиғатой кўчасида яшовчи Жамол ака ва унинг умр йўлдоши қаҳрамон она Марғуба опа оиласини олиш мумкин. Жамол ака меҳнатда чиниққан киши. Марғуба опа ҳам ҳали бардам аёл. Булар ўндан ортиқ ўғил-қизни тарбиялаётган ва улардан бир қисмини вояга етказиб, замонамизнинг муносиб кишилари қилиб етиштираётган ажойиб меҳрибон ота-оналардир.

Болаларнинг ҳаммаси ҳам ота-оналари каби камтар, хушмуомала, катта-кичикни ҳурмат қилади. Улар қунт билан ўқиб, ҳалол меҳнат қилишни яхши кўради.

«Чин совет кишисини тарбиялаш — осон иш эмас, лекин бу вазифа икки коллектив — мактаб ва оиланинг дўстона ҳамкорлигида бажариладиган вазифадир». Атоқли совет педагоги А. Макаренко томонидан айтилган бу оқилона фикр турмуш тажрибасида кўп марта тасдиқланди. Чиндан ҳам ёш авлод тарбиясини мактаб ва оиланинг мустаҳкам ҳамкорлигисиз тасаввур қилиб бўлмайди. Бола тарбиясида мактаб билан оила ҳамкорлигининг аҳамиятини яхши тушуниб, самарали иш олиб бораётган Тошкент шаҳридаги 22, 24-мактабларнинг педагогик коллективларининг бу борадаги иш тажрибалари ўрганишга лойиқдир. 22-мактабнинг ота-оналар комитети (раиси коммунист, шахсий пенсионер Нурмат ота Холмуҳамедов) ўз ишини мактаб педагогик коллективи билан ҳамкорликда олиб бормоқда.

Комитет ўз мажлисларида ёш авлодни ҳар томонлама етук кишилар қилиб тарбиялаш масаласини тез-тез муҳокама қилиб туради. Кейинги ойлар ичида «Бола азиз, одоби ундан азиз», «Қизлар тарбиясида оналарнинг роли», «Ота-оналарнинг маънавий қиёфаси — болага намуна», «Фарзанд — умр меваси» каби темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказилди.

24-мактабнинг иноқ педагогик коллективи ҳам «Қўштут», «Суръат», «Маданият» маҳаллалари аҳолиси ўртасида педагогик пропагандани кучайтириб, тарбия соҳасида яхшигина тажриба орттирмоқда.

Ҳар бир ўқитувчи ва ота-она болага шахсан ўрнак кўрсатиши, сўзи билан амалий ишининг бир бўлиши, доимо ҳақиқатни гавдалантиришга интилиши зарур. Шундагина ўқитувчининг ўз тарбияланувчиси, ёки ота-онанинг фарзанди ҳақидаги ўй ва орзулари тўлалиги билан амалга ошади.

«Яхши тарбия, — деган эди А. С. Макаренко, — **бу бизнинг бахтли келажагимиз, ёмон тарбия — бу бизнинг келажакдаги кулфатимиз, бу — бизнинг кўз ёшимиз, бу — бизнинг бошқа кишилар олдидаги, бутун мамлакат олдидаги айбимиздир».**

Совет ёшларида энг ажойиб инсоний фазилатларнинг камол топиши учун барча имкониятлардан тўлиқ фойдаланишимиз, бу борада тарбия ва педагогик маҳоратимизни яна ҳам оширишимиз керак.

Миразиз РАҲИМОВ,
Тошкентдаги 35-мактабнинг тил ва адабиёт ўқитувчиси.

ЯНГИЙЎЛ КОРХОНАЛАРИДА

СЕНТЯБРЬ ОЙИ ҲИСОБИГА

— Етти йилликнинг охирги йилини меҳнатда юксак кўрсаткичлар билан якунлаймиз!

Шаҳардаги пахта тозалаш заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари йил бошидан бери ана шундай шиор остида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Ишлаб чиқариш жараёнларини тинимсиз такомиллаштириш, илғорлар тажрибасини қўллаш, янги техника воситаларини ишга тушириш ҳамда коллектив ўртасида социалистик мусобақа авж олдирилганлиги туфайли ойлик, квартал ишлаб чиқариш топшириқлари муттасил зиёдаси билан адо этилмоқда.

Яқинда коллектив Янгийўл саноат корхоналари ўртасида биринчи бўлиб саккиз ойлик планни шараф билан адо этганлиги ҳақида ғалаба рапорти берди. Шу давр мобайнида республикамиз тўқимачилик саноати корхоналарига белгиланганига қараганда 3 минг тоннадан кўп пахта толаси жўнатилди.

КЎП НУСХА ДАРСЛИК

2-босмахона матбаачилари хўжалик йилини муваффақиятли якунлаш борасида тиним билмаяптилар. Ҳарф терувчилар, печатниклар, муқовачилар ва бошқа касб эгаси бўлган барча ишчилар, айниқса, ўрта мактаб ўқувчилари учун дарсликлар ишлаб чиқариш юзасидан зиммаларига юклатилган вазифани бекаму-кўст бажариш учун ғайратга ғайрат қўшиб ишлашяпти. Бу ўзининг ажойиб самараларини бераётир.

Босмахона республикамиз мактаб ўқувчилари учун 18 номда 7 миллион 860 минг нусха дарслик тайёрлаб берди. Бу билан етти йиллик учун белгиланган план муваффақиятли адо этилди. Матбаачилар пландагидан ташқари яна 144 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилдилар.

АВТОМАТ ЛИНИЯ

«Халқобод» комбинатига қарашли консерва заводида кўп меҳнат талаб қиладиган иш жараёнлари тобора механизациялашмоқда. Яқинда бу ерда «Ланг» маркали янги венгер автомат линияси ишга туширилди. Томат ишлаб чиқаришга мўлжалланган. Республикамизда иккинчи бўлиб ишга туширилган бу автомат линияда ҳар куни ҳар бири 3 килограмм оғирликдаги 500 га яқин банка томат тайёрланади.

З. АБДУЛЛАЕВА.

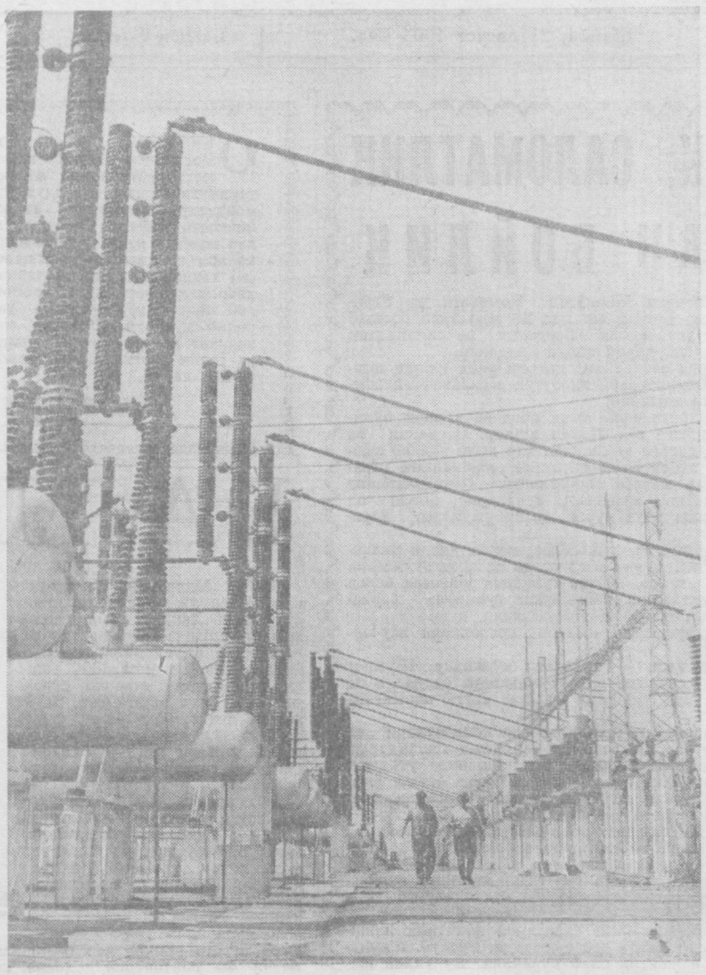

Ўрта Осиёда энг қудратли Тошкент давлат район электростанциясининг қувватини ошириш бўйича ишлар жадаллик билан олиб борилмоқда. Ҳозир бу ерда 4-энергетика блоки қурилаётир. Уни бунёд этиш ишлари графикда белгиланганига қараганда анча тез бормоқда. Шу муҳим объект қурилишида меҳнат қилаётган бинокорлар ва монтажчилар иш суръатини тезлаштириш ва сифатини яхшилаш имконини берадиган барча резервларни ишга солаяптилар. Шунинг учун ҳам уларнинг меҳнати салмоқли бўлмоқда. Қўли гул азаматлар блокни муддатидан анча илгари ишга тушириш иштиёқида туну-кун тиним билишмаяпти. Уни фойдаланишга топшириш билан ёқилғи электростанциясининг қуввати 600 минг киловаттга етади. Суратда: очиқ электроподстанция.

В. Кожевников фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

10 МИЛЛИАРД СЎМ ТЕЖАЛДИ

Янги техника ижодкорлари Ихтирочилар ва рационализаторлар Бутуниттифоқ жамиятининг 1959 йилда бўлиб ўтган биринчи съездида етти йиллик мобайнида 10 миллиард сўмни тежаш мажбуриятини олган эдилар.

Улар ўз ваъдаларини бажардилар: етти йиллик фондига 10 миллиард сўмдан ортиқ пул топширилди.

Ихтирочилар ва рационализаторлар Бутуниттифоқ жамияти Марказий Кенгашида ТАСС мухбирига қуйидагиларни хабар қилдилар:

— Ҳозирги вақтда жамият сафларида 3,6 миллиондан кўп ишчи, техник, инженерлар бор. Улар етти йиллик мобайнида рационализаторларнинг 16 миллиондан ортиқ таклифини ва 25 мингга яқин ихтирони муваффақиятли суратда амалга оширдилар.

Москва шаҳри ва пойтахт областининг новаторлари етти йиллик фондига жуда катта ҳисса — 800 миллион сўм топширдилар. Ленинград ихтирочилари ва рационализаторлари етти йиллик мобайнида ярим миллиард сўмдан кўпроқ маблағни тежадилар.

Украина, Белоруссия, Арманистон, Литва, Ўзбекистон республикалари, шунингдек Куйбишев, Ростов, Кемерово, Магадан областлари, Красноярск ва Краснодар ўлкалари, Бошқирдистон АССР корхоналарининг новаторлари ўзларининг социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар. (ТАСС).

Она-Ватан бўйлаб

СССР МАДАНИЯТИ, ФАНИ, САНЪАТИ

МОСКВА. Сиёсий адабиёт нашриёти «СССРнинг маданияти, фани, санъати» деган луғат-справочник нашр этди. Икки юздан кўпроқ мақола-справкани ўз ичига олган бундай справочник биринчи марта вужудга келтирилди. Бу тўпламга киритилган жуда кўп рақамлар ва фактлардан иборат материаллар совет маданиятининг ҳамма соҳаларидаги ҳозирги аҳволни ва маданиятнинг қандай юксалиб бораётганлигини ҳикоя қилади.

Кенг китобхонлар оммасига мўлжалланган бу китобда халқ маорифи ва коммунистик тарбия, фан, адабиёт ва санъат, матбуот, радио, телевидение, физкультура ва спорт масалаларига доир материалларни топиш мумкин.

ҚЎРИҚ ЕРЛАР ҒАЛЛАСИ

ЦЕЛИНОГРАД, 12 август. (ТАСС). Қўриқ ўлкасидаги ҳамма областларда ғалла ўрим-йиғими кенг авж олдириб юборилди. Август ойининг биринчи ўн кунлигида 500 минг гектардан ортиқ майдондаги ғалла ўриб олинди. Янги дон ҳосилининг дастлабки бир миллион пуди давлат омборларига тўкиб қўйилди.

ЭНГ ЧИРОЙЛИ КИТОБ

СССР Министрлар Советининг матбуот Давлат Комитети бадиий шаклланиши ва нашр этилиши жиҳатидан энг яхши деб ҳисобланган китоблар учун ўтказилган еттинчи Бутуниттифоқ конкурсининг натижаларини бугун якунлади.

Конкурс жюриси «Детская литература» нашриёти болалар учун чиқарган «Ладушки» деган китобчага (рассом Ю. Васнецов) олий диплом берди.

Дипломлар билан тақдирланганлар орасида «Художественная литература» (Москва), «Вага» (Вильнюс), «Лиесма» (Рига), «Беларусь» (Минск), «Детская литература» (Москва), «Искусство» (Москва), «Советский художник» (Москва) нашриётларининг китоблари бор.

Бу конкурсда мамлакатдаги 83 нашриёт ва полиграфия саноатининг 102 корхонаси қатнашди. (ТАСС).

ЯРИМ МИЛЛИОН ФОЙДА

ЛЕНИНСК - КУЗНЕЦКИЙ (Кемерово области), 12 август. (ТАСС). «Полисаевская-северная» гидрошахтасининг кончилари етти йиллик топшириқни тўла бажардилар.

Шахтёрларнинг илғор коллективи кўмир чиқаришнинг самарали гидравлик усулини қўллаиб, олти йилу етти ой ичида меҳнат унумдорлигини қарийб икки ҳисса оширди ва бир кеча-кундузда қазиб чиқариладиган кўмирнинг ўртача миқдорини 75 процент кўпайтирди. Ҳозир бу шахтадаги ҳар бир ишчи ҳисобига ҳар ойда 130 тонна ёқилғи чиқарилмоқда.

Бу — ҳавзада оддий технологияни қўллаиаётган шахталардаги ўртача иш унумидан икки баравардан зиёд ортиқдир.

«Полисаевская-северная» энг арзон кўмир бермоқда. Кўмир таннархини камайтириш натижасида олти ярим йил ичида қарийб ярим миллион сўм пул тежалди.

ЕТТИ ЎРИНЛИ ЛИФТЛАР

МОГИЛЕВ, 12 август. (ТАСС мухбири). Могилевдаги «Строммашина» заводи кўп ўринли автомат лифтларнинг бир туркумини тажриба тариқасида ясаб чиқарди. Шу лифтларнинг ҳар қайсиси бир йўла етти кишини кўтаришга мўлжалланган.

Лифт секундига бир метр тезликда ҳаракат қилади.

Машинасозлар етти ўринли лифтларни кўплаб ишлаб чиқаришга ҳозирлик кўрмоқдалар. Янги уйларга мана шундай лифтлар ўрнатилади.

ҚОРАБЎҒОЗГЎЛ ҲАЗИНАЛАРИ

АШХОБОД, 12 август. (ТАСС). Бугун «Карабогазсульфат» комбинатида ноёб кўрфаздан олинаётган рапани (тузнинг табиий эритмасини) комплекс суратда қайта ишлайдиган тажриба ускунаси ишга туширилди. Бу билан Қорабўғозгўл тарихида янги бир боб очилди. Қорабўғозгўл химия хом ашёсининг энг қимматли ҳазинаси бўлиб, унда Менделеев жадвалидаги элементларнинг деярлик ҳаммаси бор.

МЕҲНАТКАШЛАР СИЗЛАР УЧУН

Мана, август ойи ҳам охирлаб қолди. Эшик қоқиб олтин куз кириб келаяпти. Ҳа демай деҳқонларимиз ҳаётида энг масъулиятли давр — йил бўйи тер тўкиб етиштирилган «оқ олтин» ҳосилини йиғиб-териб олиш кампанияси бошланади. Далаларда меҳнат ҳар қачонгидан кўра авжига чиқади. Адибларимиз ибораси билан айтганда «Салом-алик ўрнига қанча тердинг, деб сўраладиган, отда туриб сводкага имзо чекиладиган» долзарб кунлар арафасида турибмиз.

Бу муҳим кампанияни қисқа муддатларда уюшқоқлик билан ўтказиш кўп жиҳатдан дала меҳнаткашларига қай даражада маданий-маиший шароит яратиб берилганлигига боғлиқ. Ана шу давр савдо ходимларидан алоҳида ғайрат кўрсатиб ишлашни талаб этади.

— Йиғим-терим даврида пахтакорларга, ҳашарчиларга савдо хизмати қандай бўлади?

«Тошкент ҳақиқати» мухбири куни кеча область матлубот жамияти правлениесининг раиси ўртоқ А. Расулев билан учрашиб, унга ана шундай савол билан мурожаат қилди. Ўртоқ Расулев бу саволга қуйидагича жавоб берди:

Шу йилнинг олти ойи ичида область матлубот жамияти системаси бўйича товар обороти плани ортиғи билан бажарилди. Қишлоқ аҳолисига пландагидан 2 миллион 800 минг сўмлик кўп турли хил саноат ва озиқ-овқат моллари сотилди.

Қишлоқ аҳолисига хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш ва савдо қилишнинг прогрессив формалари жорий этиш тадбирлари кўрилди. Шу йилнинг ўтган даври ичида харидорлар ўзига-ўзи хизмат қилувчи тўрт магазин, буюмларни очиқ усулда ва хиллаб сотадиган 12 магазин ҳамда 21 бўлим очилди. 35 магазинда молларни қарзга сотиш йўлга қўйилди. Савдо точкаларини ихтисослаштириш бўйича белгиланган тадбирлар давом эттирилди.

Очиқ эътироф этиш керакки, биз ҳали қишлоқ аҳолисининг талаб ва эҳтиёжларига лойиқ даражада ишлаётганимиз йўқ. Бу соҳада бирмунча ютуқлар қўлга киритилганига қарамай айрим кооператив ташкилотлар фаолиятида жиддий нуқсонлар бор. Баъзи магазинларда харидор кунда талаб қиладиган моллар бўлмайди. Склад ва базаларда эса бу моллар етарлича дир. Гап шундаки савдо ташкилотлари уларни магазинларга пешма-пеш етказиб туриш тадбирларини кўришмаяпти.

Ўрта сарой, Алимкент, Бўка ва Қорасув нонвойхоналари ишидан хўрандалар норози. Чунки бу жойларда нонлар хилма-хил ва мазали қилиб ёпилмайди. Бу ташкилотлар правлениеларининг раислари (Ким, Безгунов, Чуфистов ва Хўжаева ўртоқлар) нонвойхоналар иши билан чуқурроқ шуғулланишлари зарур.

Яқинда область матлубот жамияти йиғим-терим кунларида аҳолига савдо хизмати кўрсатишни яхшилаш бўйича оператив тадбирлар планини ишлаб чиқди. Бу планда пахтакорлар, уларга ёрдамга чиққан шаҳарлик ҳашарчилар вақтини тежаш мақсадида савдони бевосита пахта майдонларига, дала шийпонларига чиқариш кўзда тутилган. Барча район ва қишлоқ матлубот жамиятларига кўчма дўкон ҳамда дала шийпонларида турадиган харидор ўзига-ўзи хизмат қилувчи дўкончалар ташкил этиш вазифаси юклатилди. Йиғим-терим вақтида 210 та кўчма ва 320 та харидор ўзига-ўзи хизмат қилувчи дўкончалар ишлаб туради.

Колхозчилар, совхоз ишчилари, механизаторлар ва ҳашарчиларни иссиқ овқат билан таъминлаб туриш мақсадида жойларга гуруч, ун, ёғ, макарон, қанд ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотларидан етарли миқдорда етказиб берилади. Областнинг барча пахта тайёрлов пунктларида иссиқ нонлар ёпиб туриш, иссиқ овқат тайёрлаш йўлга қўйилади.

Бултур йиғим-терим даврида баъзи қишлоқ магазинларида кирза этик, пахталик, қулоқчин етишмай қолган эди. Шуни ҳисобга олиб, бу йил районлараро савдо базаларига 80 минг жуфт кирза этик, 12 минг 480 дона пахталик, 4 минг қулоқчин юборилди.

Дала шийпонлари, болалар боғчаси ва ясliларини жиҳозлаш учун колхозларга етарли миқдорда стол, табуретка, китоб жавони, болалар мебели комплекти ва бошқа зарур буюмлар сотилади. Ҳозирнинг ўзидаёқ сушилкалар бу йилга етадиган миқдорда кўмир билан таъминланди.

Ҳозир системамизнинг 447 ходими олий ва ўрта савдо ўқув юртларида таълим олаяпти. Бундан ташқари малака ошириш курсларида 475 киши ўқимоқда.

Область кооператорлари қишлоқ меҳнаткашларига савдо хизмати кўрсатишни янада яхшилаш учун тинмай курашадилар. Бу, Ўзбекистоннинг улкан «оқ олтин» хирмонига қўшган ўз ҳиссамиз бўлади.

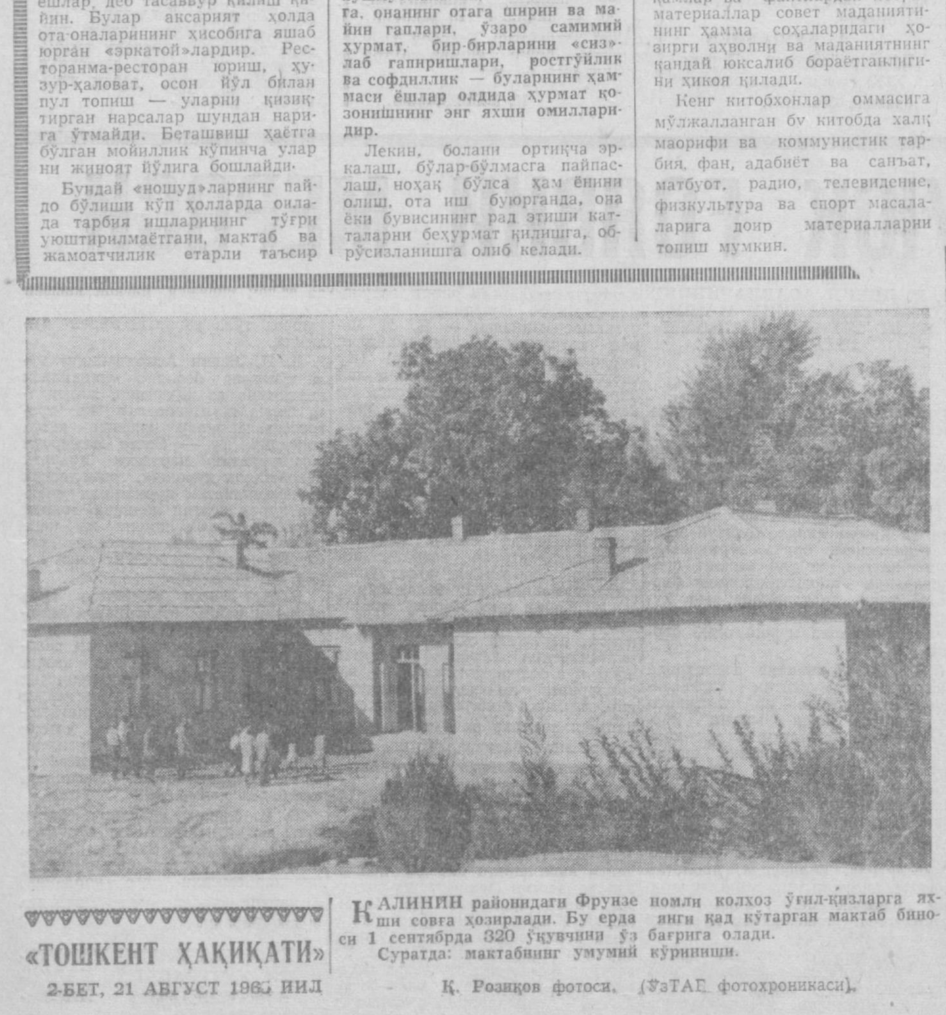

КАЛИНИН районидаги Фрунзе номли колхоз ўғил-қизларга яхши совға ҳозирлади. Бу ерда янги бир қават кўтарган мактаб биноси 1 сентябрда 320 ўқувчини ўз бағрига олади.

Суратда: мактабнинг умумий кўриниши.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ОЗОДАЛИК ВА САЛОМАТЛИК ОЙЛИГИ

ЯШНАСИН ГЎЗАЛ ЎЛКАМ, БЎЛСИН ҲАМИША КЎРКАМ

Суратда: (чапдан) пойтахтимизнинг Богдан Хмельницкий ҳамда (ўнгда) Шота Руставели кўчаларининг кўриниши.

А. Палехов фотоси.

Ҳаммамизнинг бурчимиз

Қадрдон пойтахтимиз тобора кўркамлашиб бормоқда. Кейинги вақтларда, айниқса, қўша-қўша қурилаётган маданий-маиший муассасалар, кафе ва чойхоналар, шинам турар-жой бинолари шаҳримизнинг ҳуснига ҳусн қўшмоқда. Кўпгина жойларда гулзорлар барпо этилди. Буларнинг ҳаммаси меҳнаткаш инсон учун, инсоннинг димоғи чоғ бўлиши учун, унинг саломатлиги йўлида қилинаётган ишлардир. Шу маданий-маиший муассасалар ва боғ ҳамда хиёбонларни, кўчаларни тоза ва озода сақлаш муҳим аҳамиятга эга. Шу жиҳатдан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 20 августдан бошлаб озодалик ва саломатлик ойлиги ўтказиш тўғрисидаги қарори айни муддаодир.

Районимизда озодаликни сақлашга қаратилган бирмунча ишлар қилинди. Чорсуда, Кўкча дарвозасида ва бошқа кўпгина жойларда гулзорлар ва боғлар барпо этилди. Бир қанча кўчалар асфальтланди. Ариқларнинг четига бетон ётқизилди. Маҳаллаларда олиб борилаётган ободончилик ишлари айниқса қизитиб юборилди. «Бирлик», «Октябрь 40 йиллиги», Уйғур номли маҳаллалар жамоатчилик кучи билан обод ва кўркам бўлаяпти. Бу маҳаллаларнинг аҳолиси ҳафтасига бир марта шанбаликлар уюштириб, кўча-кўйларни тозалашади.

Бироқ районимиз территорияси ҳали санитария-гигиена қоидаларига тўла жавоб беради деб айта олмаймиз. Октябрь колхоз бозори ва унга ёндошган баъзи маҳаллалар жуда ифлос. Кўпгина хонадонлар ахлатни кўчага олиб чиқиб тўкишади. Кўча-кўйларда йиғилиб қолган чиқиндиларни ўз вақтида олиб кетишмайди.

Партия ва ҳукумат қарорлари районимиз меҳнаткашлари томонидан қизғин кутиб олинди. Озодалик ва саломатлик ойлиги давомида барча корхоналар, муассасалар ва маҳаллаларда штаблар тузиш ва уларга кенг жамоатчиликни жалб этишни мўлжаллаб турибмиз. Районимизни кўркам ва озода қилиш ҳарбир меҳнаткашнинг ватанпарварлик бурчидир.

К. ФАЙЗИЕВ,
Октябрь район коммунал хўжалик бўлимининг мудири.

Қачон сон киради

Кўпинча маҳаллада ўтказилган тўй-ҳашамларда, чойхоналарда тўпланишиб қоламиз. Гап айланиб ўзимиз яшаб турган маҳалла, ҳар куни юриб турган кўчамизни озода тутиш, ободонлаштиришга келиб тақалгудек бўлса, бир-биримизга навбат бермай гапирамиз. Минг бор афсуски, бу чиройли маслаҳатлар, ширин орзулар бир уйқуни олгандан кейин эсдан чиқади. Айтилган сўзни амалга ошириш учун бош-қош бўладиган кўпчиликни бу хайрли ишга жалб қиладиган азаматнинг тайини бўлмай қолади. Ахир нега шундай, ёки бундай ишни бажариш қўлимиздан келмайдими? Йўқ, шаҳримизда шундай кўчалар, маҳаллалар борки, гард кўрмайсиз. Бу кўчаларда юриб ҳоримайсиз, маҳалла чиройига тўймайсиз. Чунки бу кўча ёки маҳаллаларда яшовчиларнинг каттадан кичиги бунинг учун жон куйдиради.

Хўш, Фрунзе районидаги Курси, Заводской, Чилонзор районидаги Ялангқар, Профсоюз, Бирлик кўчаларичи? Бу кўчаларда яшовчиларнинг бошқалардан қаери кам? Ёзда бўлса чанги димоққа, қишда эса лойи белга уради. Кўчани на супуриш бор, на сув сепиш. Буниси камлик қилгандек баъзи ойимтилло таннозлар ҳовлидан чиққан ахлат чиқиндиларини белгиланган жой қолиб кўча тротуарларига чиқариб ташлашади. Бирлик кўчасининг ёқасидаги жарликка бир назар ташланг. Ахлат яшигидан фарқи қолмаган бу жарда пашшалар ўймалашиб ётибди. Шу райондаги Форобий номли 143-мактаб атрофидаги кўчалар ҳам ниҳоятда ифлос. Бу кўчаларда яшовчилар билан суҳбатлашиб қолгудай бўлсанг, райочистка раҳбарларидан нолишади-ю, лекин ўзлари яшаб турган кўчаларни озода тутиш, атрофига дарахтлар ўтказиш эсларига келмайди.

А. ШАЙХОВ.

ШАҲРИМИЗ ҲУСНБУЗАРЛАРИ

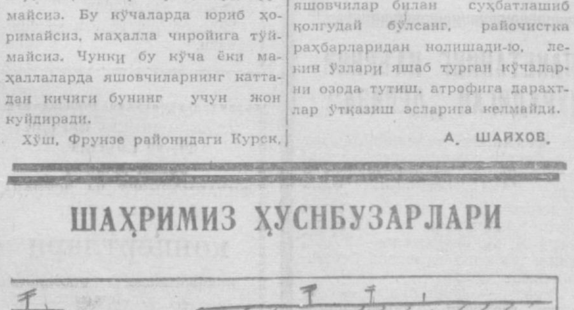

— Сув зап яхши нарса-да, ҳамма айбингни яширади.

Бефаросатнинг кундалик ишидан бир кўриниш.

ҲУСНИГА ДОҒ, КЎРКИГА НУҚСОН

Шундай бир воқеани кўз олдимизга келтирайлик.

Шаҳар ободончилик бошқармасининг масъул ходими Бердиёровникига Ашхабод шаҳридан яқин дўсти меҳмон бўлиб келди. Кўп йиллардан бери кўришмаган бу икки дўст узоқ суҳбатлашдилар. Ахир, улар Улуғ Ватан урушининг оғир кунларида бир сафда туриб душманга қарши курашган кишиларда!

— Мен, «Ўзбекфильм» яратган «Ёр-ёр» фильмини жуда мароқланиб томоша қилдим, — деди меҳмон суҳбат охирида. — Тошкентнинг кўкка қад кўтарган муҳташам бинолари, чиройлик ва озода кўчалари мафтун қилди. Шунинг учун мени шаҳринг билан таништирсанг, картинада кўрган бошқаю, кўз билан кўрган бошқада, дўстим.

— Жуда тўғри айтдинг. Бизнинг Тошкентни тўйиб бир томоша қилмасанг, армонда қоласан. Ахир Тошкентни Москванинг кичик укаси дейдилар. Ана ажойиб қурилишлар, шинам кўчалар, оромбахш майдонлар, жаннат деб шуни айтса бўлади, дўстим. Менинг шаҳар санитария бўлимида хизмат қиладиган Толибжон исмли яқин ўртоғим бор, ҳозир ўшаникига борамиз. Унинг енгил машинасида уччовлон бир саёҳат қилайлик, бўптими?

Толибжон кечадан бошлаб отпускага чиққан экан, шунинг учун бу таклифни бажонудил қабул қилди. Йўлга отланишар экан, Толибжон ҳам меҳмонга шама қилиб: «Шаҳримизни ҳар қанча кўз-кўз қилсак арзийди, ишқим тушган-да шу шаҳримизга, биродар», — деб қўйди.

...Навоий проспекти салобатли, гўзал иморатлар, янги қурилишлар билан ўзини яққол кўрсатиб турибди. Кўрган сари кўз қувонади.

Улар Навоий проспекти, Қардошлик кўчасидан ўтиб Пушкин ва Гоголь кўчаларига чиқдилар. Бу кўчалар янада шинам, озода, оромбахш эди. Кўчанинг икки томонидаги азим дарахтларнинг соя-салқини, кўча бўйлаб экилган анвойи гуллардан анқиган енгил ва ёқимли ҳид кишига ҳузур бағишлайди.

Анчагина узоқ давом этган саёҳат мобайнида жуда кўп кўчаларни, Гагарин майдонини, мақтаса арзийдиган Комсомол майдонини, хусусан Москвага тақлидан «Тошкент Черемушкаси» деб донг таратган Чилонзор массивидаги кварталлар ва хиёбонларни завқланиб томоша қилдилар. Чилонзор кўксига гулдай ярашган «Чайка», «Ракета» кинотеатрлари, полвон йигитдай қад кўтариб турган «Савдо маркази», биридан-бири гўзал иморатлар, гулзорлар, парклар меҳмонни ўзига маҳлиё қилди.

Лекин...

Диллари ажойиб томоша таъсири билан тўлган дўстлар бир оз ҳордиқ чиқариш ва овқатланиш мақсадида Ўрдадаги анҳор ёқасига жойлашган ошхонага киришди. Бердиёров овқат буюриш билан овора бўлганда, меҳмон ва Толибжон анҳор ёқаларини кўрмоқчи бўлишди. Ажабо! Бу нимаси? Толибжон ўз кўзларига ишонмади, кўнгли беҳузур бўлиб кетди. Ошхонанинг шундоқ ёнгинасида ахлат, овқат ва сабзавот чиқиндилари уюлиб ётибди. Улар атрофида пашшалар ғуж-ғуж айланишар, стол устиларида овқат қолдиқлари сочилган, уларда ҳам пашшалар ғужғон эди. Иштаҳалари ғиппа бўғилди, келтирилган овқатни зўрма-зўраки томоқдан ўтказдилар-у, яна саёҳатни давом эттиришга шошилдилар.

Жуковский кўчасидан ўтатуриб, 44-мактаб атрофида кўчанинг жуда ифлослигини, супуринди ва ахлатлар уюмини кўрдилар. Герман Титов кўчасидаги хиёбон ҳаддан ташқари ифлос, ҳеч қачон супурилмаган, ҳатто дарахтлар баргидаги чангнинг қалинлиги бир эллик келар эди.

Гўзал ва озода Муқимий кўчаси ёнидаги 2-Виборгская, Школьная кўчалари ёш Чилонзор райнинининг ҳуснига доғ бўлиб турар, яъни бу кўчаларга бир умр сув ва супурги тегмаган, йўлкаларнинг ҳар қаер-ҳар қаерига ахлат уюлган эди. Чорсудаги 41-саноат моллари магазини олдига экилган ва қаровсиз ташлаб қўйилган гулларнинг ҳатто рангини ҳам аниқлаб бўлмайди.

Шоир Хуршид номига қўйилган кўчада (собиқ Лабзак) анҳор ёқалаб икки томонда уюлиб ётган ахлат уюмларини кўриб ҳанг-манг бўлиб қолдик. Бу пайт кучли шамол кўзғолиб, дарахтлар баргида жим ётган ва бутун кўчадаги чанг-тўзонни ҳаммаёққа сочса бўладими! Меҳмон кўзини аранг очиб қараса, унинг янги кийимларида кўнгил хираловчи доғлар пайдо бўлибди.

Хайрлашиш олдидан меҳмон ўз фикрини яширолмади:

— Ўзбекларда «Бетга айтганнинг заҳри йўқ» деган мақол бор. Тошкент шаҳри, кўз тегмасин, жуда яхши ўсибди, уни ҳар қандай меҳмонга мақтаниб кўрсатса арзийди, албатта. Лекин шаҳарнинг санитария аҳволидан унчалик мамнун бўлмадик. Сен ҳали Тошкентни Моксванинг кичик укаси деб эдинг, ахир ҳар қандай ука акадан ибрат олмоғи керак. Москванинг муҳташам Горький кўчаси, Ленинград ва Ленин проспектлари, кўйингчи, ҳамма кўчаларида чанг уёқда турсин, гард кўринмайди. Унда дарахтлар ҳам, гуллар ҳам, кўчаларда ўсган майсалар ҳам ғоят озода.

Бу ҳаққоний танқиддан мулзам бўлган Толибжон кайфияти бузилган ҳолда уйга қайтди ва узоқ давом этган нотинч ҳаёллар оғушида ухлаб қолди...

...Салқин анҳор бўйидаги тахта кроватда бир тўда шоирлар мушоира билан машғул эдилар. Шеърхонлик сўнгига етиб, шоирлар сўз гурунгига ўтдилар.

— Мен Чилонзор мавзуидаги ўз номимга қўйилган кўчани айланиб, ғоят мамнун бўлдим, — деди мавлоно Муқимий, — яхшики авлодимиз бизнинг камтарин номимизни янада улуғлабди.

— Биз ҳам ўз кўчаларимизда яшовчилардан ғоят миннатдормиз, — дедилар Аҳмад Дониш билан Шота Руставели, — лекин инимиз Хуршидга ачинамиз. Ўзбек халқининг етук маърифатпарвари, моҳир педагог, шоир ва драматург номини бир кўчага қўйишибди, бу жуда яхши иш. Лекин кўчанинг санитария аҳволидан хабар олмабдилар-ку. Нима дедингиз мавлоно Фурқат?

— Мен нима ҳам дердим? Ҳозир ўзимнинг номимдаги кўча ҳақида ўйлаётирман. Баҳорда тузатилган бу кўчанинг икки чети кўпдан супурги ва сув талаб. Набирам Туроб Тўла яхши кўчалар ҳақида мароқли қўшиқ яратибди. Мен эса ўзимнинг кўрганларимдан ранжиб ҳажвий ўхшатма ёзгим келди:

Кўчалар, кўчалар,
Ифлос кўчалар.
Сизга биз қўймабмиз
Ихлос кўчалар
Чанг билан тўзонга
Ботган кўчалар.
Супурги, сув тегмай
Ётган кўчалар.

Ҳаммалари кулиб юборишди. Кимдир биров: «Энди сўз шаҳар санитария бўлим ходимига!» — деган эди, Толибжон чўчиб уйғониб кетди ва кўраётгани туш эканини билиб, енгиллашди. Шаҳар санитария бўлими ходимларининг кечирилмас камчиликларга йўл қўйганликларини англаб, ўз меҳнат отпускасидан воз кечишга ва эртагаёқ ишга тушишга аҳд қилди.

* * *

Ҳурматли газетхон! Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг озодалик ва саломатлик ойлиги ўтказиш ҳақидаги қарори ҳаммамизга бирдай тааллуқли ва муҳимдир.

Ҳақиқатан ҳам, агар Сиз Тошкентнинг кенг хиёбонларини, гул билан яшнаган майдонларини ва катта-кичик кўчаларини айланиб чиқсангиз, унинг кундан-кун очилаётган чиройига доғ ва ўсаётган қадди-қоматига нуқсон бўлиб турган, лекин барҳам берилиши мумкин бўлган антисанитария ҳолларини кўрасиз.

Эҳтимол Сиз бу «майда гаплар»ни газета саҳифасига чиқарилишига ҳайрон бўларсиз. Лекин шаҳарларимизнинг ҳавоси тоза, ўзи озода ва обод бўлиши жуда муҳим ҳаётий масаладир. Келинг, бу сўзимизни қисқа далилларда тасдиқлаб кўрайлик:

Чанг-тўзон — нафас, ҳазм аъзолари касалликларини, юқумли (инфекцион), томоқ-бурун ва тери касалликларини чақирувчи катта омилдир.

Битта пашшанинг қанотларида, оёқларида ва ичак системасида ўн миллиондан ортиқ турли микроблар борлиги аниқланган. Баҳордаги бир дона пашша, қулай шароитда кузга бориб бир неча тонна (бир вагон) пашшага айланади.

Тозаликқа риоя қилинмаган жойларда у ниҳоятда тез кўпаяди. Пашшалар дизентерия (ичак буруғи), терлама, сил касалликларини кўплаб тарқатувчилардир.

Ифлос, кўлоб сувлар, ташландиқлар одам ва ҳайвонлар организмида яшовчи ва ҳавфли касалликларни чақирувчи гижжалар ва баъзи юқумли касалликларни чақирувчи микроблар манбаидир.

Аҳоли яшайдиган жойларнинг озода бўлиши нерв системасига тинчлантирувчи таъсир кўрсатади, руҳни енгиллатади, иш унумли бўлади. Ифлослик эса энсани қотиради, кишининг жиғига тегади, нервни толиқтиради.

Кўкаламзорлик, айниқса кўкатларнинг чангдан холи бўлиши организмда ҳаво алмашинишини яхшилайди, ҳавода оксиген моддаси (фойдали модда) кўпаяди, кўз қувонади.

Киши ўзининг яшаб турган жойини тоза тутишни эсдан чиқармаслиги зарур бўлган масаладир. Ҳовлилар, кўчалар, майдонларни махсус кишилар келиб тозалаб бермайдилар, бу аҳолининг ўз вазифаси, ўз бурчидир.

Дўстлар! Биз ҳаммамиз ўзимизнинг ва авлодларимизнинг соғлом бўлишини, кўнглимиз тинч, руҳимиз баланд бўлишини истаймиз. Партия ва ҳукуматимиз шу мақсадларни кўзда тутиб, халқимизга тинмай ғамхўрлик қилмоқда. Шундай экан, келинг, билак шимариб озодалик, ободонлик учун ишга тушайлик, шаҳримизнинг ҳуснига доғ ва азамат қоматига нуқсон бўлиб турган антисанитарияга барҳам берайлик.

Ҳаким ЗОҲИДИЙ,
медицина фанлари доктори, профессор.

Атоулла ОҚИЛОВ,
медицина фанлари кандидати, доцент.

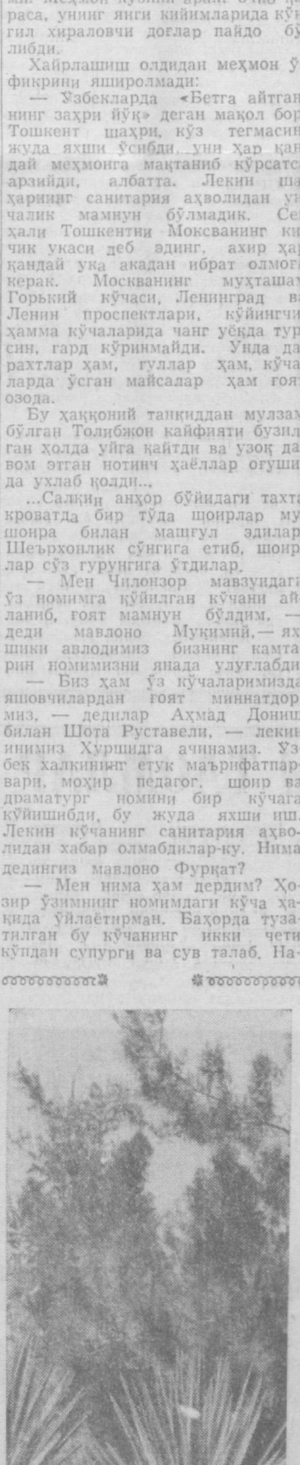

Қандай дилрабо манзара
А. Заблоцкий фотоэтюди.

ВРАЧ МАСЛАҲАТИ

Соғ бўлинг

Иссиқ ёз кунларида кишиларда ошқозон ичак касалликларини туғдирувчи юқумли микроблар кўпайиб кетади. Улар одам организмига сув ёки озиқ-овқат орқали ўтиши мумкин. Ошқозон ва ичакларда эса шу микробларнинг ривожланиши ва кўпайиши учун шароит етарлидир.

Маълумки, инсон организми ҳаммавақт ташқи муҳит билан боғланган бўлиб, одатда, жисмоний меҳнат, физкультура ва спорт билан шуғулланган киши шу ташқи муҳит таъсирига зўр қаршилик кўрсатаолади. Бунда эса овқатланиш, гигиена режимига қатъий риоя қилишнинг ҳам аҳамияти катта. Агарда ана шу режимга риоя қилинмаса кишининг юқумли касалликларга мойиллиги анча юқори бўлади. Юқумли ошқозон касалликлари — қорин тифи, паратиф, дизентерия ва бошқалар рўй берган тақдирда, аввало, шу касалликлар манбаларини йўқотиш зарур.

Касалликнинг биринчи белгилари пайдо бўлиши билан дарҳол врачга мурожаат қилмоқ лозим.

Касалликнинг олдини олишдаги дастлабки асосий қилинадиган иш — бу беморни холи қўйишдир. Шундан сўнг бемор турадиган хона ва уйлар дезинфекция қилинади. Унинг бутун кийими, ётадиган ўрни, идиш-товоқлари ва бошқа буюмлари хам дезинфекциядан ўтказилади.

Юқумли касалликни тарқатувчи микроблар ахлатхоналарда, кўчалар четидаги ифлос жойларда, маъзава тўкиладиган жойда катта миқдорда учрайди. Пашша шундай касалликларни тарқатувчи ҳашаротдир.

Юқорида санаб ўтилган касалликларнинг тарқалишига қарши курашиш учун, аввало пашшани йўқотиш лозим. Бунинг учун кўчалар ва майдонлар доим тоза ҳолда сақланиши, ҳамма ерда санитария-гигиена қоидаларига риоя қилиниши зарур.

Бундай курашнинг самарали бўлиши учун энг биринчи шарт шуки, аҳолининг ўзи яшаб турган жойда, маҳалла, кўча ва хонадонларда тозаликка риоя қилиш лозим. Бу ишда уй бошқармалари, маҳалла ва қишлоқ жойларида ташкил қилинадиган санитария комиссияларининг ҳам роли катта. Ҳар бир хонадонда усти ёпиқ ахлат челаги бўлиши ҳамда уни ҳеч канда қилмай ҳар куни кўчаларга ўрнатилган ахлат яшикларига тўкиб туриш керак.

Бундан ташқари аҳоли яшайдиган жойларнинг атрофига ҳар куни сув сепиб-супириб туриш, уйни ҳам, кўчани ҳам саранжом-саришта тутиш зарур. Қишлоқ жойларда эса, ахлатларни бир жойга тўкмасдан, уларни турли полиз экинлари ва дарахтлар остига зарарсизлантириб кўмиб қўйиш, шунингдек ариқ, анҳор ва ҳовузларни доимо тоза тутиш ҳам юқумли касалликларнинг олдини олишга кўмак беради.

Ниҳоят, касалликнинг олдини олиш учун аҳолини тоза ва юқори сифатли сув билан таъминлаш муҳим аҳамиятга эга. Кўпинча юқумли касаллик микроблари фақат ичиладиган сувдагина эмас, балки кир ювиш, идиш-товоқларни тозалаш учун ишлатиладиган сувда ҳам кўп учрайди. Очиқ ҳовузлардаги сувдан фойдаланишда айниқса эҳтиёт бўлинг.

Водопровод сувини қайнатмай ичиш ҳам ошқозон касалликларини қўзғайди. Шунинг учун ҳам ичиладиган сув қайнатилган бўлиши, у тоза ва усти маҳкам ёпилган идишда сақланиши лозим.

Фақат шундай қилингандагина юқумли касалликларнинг олдини олиш мумкин. Ҳамма вақт уйни, кўчани, ўзингиз яшайдиган маҳаллани тоза ва озода тутинг. Тозалик — саломатлик гарови эканини унутманг.

С. Г. АГАДЖАНОВА,
республика санитария маорифи уйининг методисти.

ШАҲРИМИЗ ҲУСНБУЗАРЛАРИ

Йўловчи: сув сепсангиз бўлмайдими?
Қоровул: сув сепсам чанги кўтарилмайди-да.

Болахона, таги ахлатхона.

А. ХОЛИҚОВ чизган расмлар.

ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ

ПЛАНЕТА ОВОЗИ

Халқ Венгрияси чет эл мамлакатларига жуда кўп миқдорда алюминий чиқаради. Соғ тупроқни совет саноати корхоналарида қайта ишлаш ҳақида Совет Иттифоқи билан битим тузилгач, республикада алюминий ишлаб чиқариш саноати тез суръатлар билан тараққий қила бошлади. Суратда: Секешфехервар комбинатида ишлаб чиқарилган тайёр маҳсулот.

МТИ—ТАСС фотоси.

АҚШ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ БАЁНОТИ

НЬЮ-ЙОРК, 19 август. (ТАСС). АҚШ Коммунистик партияси Лос-Анжелосдаги воқеалар муносабати билан махсус баёнот эълон қилди. Баёнотда шаҳарнинг негр аҳолисидан қонли ўч олган Америка реакцияси қаҳр-ғазаб билан қораланади ва лаънатланади. Компартия Лос-Анжелосдаги негрлар қўзғолонининг сабабларини анализ қилиб, бу қаҳр-ғазаб тўлқини негрлар маҳкум этилган қашшоқлик ва ишсизлик натижасидир, деб кўрсатмоқда. Бу қўзғолон, дейилади Компартия баёнотида, камбағалликка қарши уруш эълон қилиш тўғрисидаги ҳамма гапларга қарамай, негрларнинг турмуш шароитларини яхшилаш учун ҳеч нарса қилинмаётганлиги натижасидир.

Коммунистик партия репрессия сиёсатига узил-кесил чек қўйиш ва негрларга чинакам ёрдам кўрсатишнинг кенг программасини амалга оширa бошлашни қатъий талаб қилади. Коммунистлар Лос-Анжелосдан миллий гвардиянинг барча қўшинларини дарҳол олиб чиқиб кетишни таклиф қиладилар. Миллий гвардия қўшинларини бу ерда сақлаш учун жуда катта маблағ сарфланмоқда, ана шу маблағларни полиция ўчининг қурбони бўлган кишиларга ёрдам кўрсатишга сарф қилиш керак. Баёнотнинг охирида яна бундай дейилади: Вьетнамдаги урушни тўхтатиш ва қуролланишга кетаётган маблағларни камбағалликка қарши чинакам уруш бошлаб юбориш учун сарфлаш энг тўғри йўл бўлган бўлур эди.

ҲИНДИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МИЛЛИЙ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ ОЧИЛДИ

ДЕҲЛИ, 19 август. (ТАСС). Деҳлида бугун Ҳиндистон Коммунистик партияси миллий кенгашининг сессияси ўз ишини бошлади. Сессия вақтида Ҳиндистон Коммунистик партияси раҳбар органининг аъзолари Ҳиндистоннинг ички проблемаларига тааллуқли, партиянинг ташкилий фаолиятига доир кўпгина масалаларни муҳокама қиладилар, партия пропагандасининг самарали бўлишини ошириш йўлларини белгилайдилар.

ГРЕЦИЯДА СИЁСИЙ АҲВОЛ

АФИНА, 19 август. ТАСС мухбири А. Семин хабар беради: король Константиннинг Марказ иттифоқи партиясининг собиқ кўзга кўринган арбоблари Стефанопулос ва Циримокос билан кечаги учрашувини ва бу учрашувда янги ҳукуматни тузиш Циримокосга топширилганлигини бугун Греция матбуоти «драматик учрашув» бўлди, деб ёзмоқда. Стефанопулос янги кабинетнинг бош министри бўлишдек қалтис вазифани ўз зиммасига олишдан бош тортганлиги сиёсий танглики конституцияга зид йўл билан ҳал қилиш тарафдорларини мушкул аҳволга солиб қўйди. Марказ иттифоқи партиясидан ва ўнг партиялардан сайланган депутатлар орасида Стефанопулоснинг обрўси борлиги ва бу обрўй унинг бошчилигида тузиладиган ҳукуматнинг парламентда ишонч билдирилиб, қабул қилиниши мумкин, деган умид бор эди. Аммо, бу ерда айтишларига қараганда, Циримокосга нисбатан шундай қилиниши қийин гап.

Марказ иттифоқи партиясининг раҳбари Г. Папандреу ҳукумат тузмоқ учун Циримокосга мандат берилганлиги тўғрисидаги хабарни шарҳлаб, «бу нарса ғазаб ҳисларини қўзғатмоқда», деди. У «халқнинг кўтарилиши умумий тус олганлигини» уқтириб, Марказ иттифоқининг партиясидан сайланган ва шу партия байроғига содиқ бўлиб қолган депутатларни «муросасиз курашни» давом эттиришга чақиради.

Циримокосга ҳукумат тузиш топширилганлиги муносабати билан Греция Бирлашган демократик сўл партия (ЭДА) ижроия комитети чиқарган баёнотда «Новас уддалай олмаган ишда Циримокос ҳам муваффақият қозона олмайди», дейилади. У, тузмоқчи бўлган ҳукуматни, дейилади баёнотда, халқ ғазаби ағдариб ташлайди. Грек халқи ўз ҳукуматини ўзи тайинлаш ва сайлашдан иборат фақат ўзига хос бўлган ҳуқуқдан ҳеч қачон воз кечмайди.

ФИТНАЧИЛАР УСТИДАН ҲУКМ

БУДАПЕШТ, 19 август. (ТАСС). Будапештдаги шаҳар судида Йожеф Лигети (19 ёшда) ва унинг икки шериги — балоғатга етмаган Имри П. ва 22 ёшли Антал Хоппе иши кўрилиб бўлди. Бу шахслар давлатга қарши фитна тайёрлашда ва бошқа жиноятлар қилишда айбланган эди. Фитначилар ўз ташкилотига маслакдошларини, шу жумладан ҳарбий хизматчиларни тортишга уринганлар. Улар ҳарбий хизматчилардан қурол-яроғ олишни мўлжаллаган эдилар.

Суд И. Лигетини 4 ярим йил муддатга, А. Хоппени 2 йилу 10 ой муддатга ва Имри П. ни 2 йилу 4 ой муддатга озодликдан маҳрум қилишга ҳукм чиқарди.

ЖАНУБИЙ ВЪЕТНАМДА ЖАНГЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 19 август. (ТАСС). Жанубий Вьетнамни озод қилиш армиясининг жангчилари неча кечқурун миномётлардан ўт очиб, Сайгон қўшинларининг район штабига ва Америка махсус қўшинларининг аҳоли яшайдиган Дак-Сут пунктидаги штабига ҳужум бошладилар.

Тоғлиқ Контум вилоятида жойлашган Дак-Сут пункти бугун озодлик армияси қўлига ўтди. Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг Сайгондан хабар беришича, қўғирчоқ қўшинларнинг ана шу таянч пунктини қўриқлаб турган 400 солдати шу пунктдан суриб чиқарилди. Американлик 12 маслаҳатчининг тақдири маълум эмас. Сайгон қўшинлари учун жуда муҳим бўлган Дак-Сут билан алоқа узилиб қолди. Ҳар иккала томоннинг кўрган талафотлари маълум эмас.

Ассошиэйтед Пресс агентлиги Сайгон мухбирининг хабар беришича, АҚШнинг Чу-Лай авиабазаси атрофида америкалик денгиз пиёдалари билан Жанубий Вьетнам ватанпарварлари отрядлари ўртасида қаттиқ жанглар давом этмоқда. Америкалик денгиз пиёда аскарлари бу ерда катта операцияни бошлаб юбордилар. Бу операциядан мақсад Чу-Лай районида озодлик армияси отрядларини қуршаб олиб, йўқ қилиб юборишдан иборат. Америка қўмондонлигининг вакиллари ана шу шиддатли жангларда америкаликларнинг кўрган талафотлари катта эмас, деб даъво қилмоқдалар. Аммо, Ассошиэйтед Пресс агентлигининг мухбири бу хабарларга ишониб бўлмайди, деб таъкидлайди.

ЛОС-АНЖЕЛОСДАГИ ВОҚЕАЛАР ВА УНИНГ САБАБЛАРИ

Америкадаги катта шаҳарларнинг ҳаммасида жирканч геттолар бор. Негр аҳолисини ана шу геттоларга қамаб қўйиб, ҳеч қаёққа чиқармасликка уринадилар. Шу геттолардан баъзилари, чунончи Нью-Йоркдаги Гарлем, Чикагодаги Саут-Сайд бутун дунёга маълум. Булар—неча-неча чақиримларга чўзилган, ичи ғиж-ғиж каламушдан иборат бўлган ярим хароба уйлардир. Бу уйларнинг қулаб тушмаётганига сабаб фақат шуки, улар бир-бирига маҳкам қапишиб олган. Ёзда бу уйлар дим — нафас олиб бўлмайди, қишда музхонадай совуқ. Улар ҳамиша сассиқ, ҳамиша ичи ғуж тўла одам. Энди ана шу ҳаммага маълум бўлган геттоларнинг ёнига яна бир гетто — Лос-Анжелос (Калифорния) даги Уоттс қўшилди.

1965 йил 11 августдан буён Уоттсда ва унинг теварагида 34 киши (асосан негрлар) ўлдирилди, 874 киши (аксарияти негрлар) жароҳатлантирилди ва 2.992 киши (ҳаммаси негрлар) қамоққа олинди. Хўш, нима бўла қолди?

Ҳамма иш, афтидан, 11 август чоршанба куни кечқурун, Калифорния штатининг оқ танли иккита полициячиси Уоттсда бир негр йигитини қамаб қўйгандан кейин бошланди. Оқ танли полициячилар одатда ҳар қандай негр геттосида тутадиган ишларни қилиб, силлиқроқ қилиб айтганда, ана шу негрнинг «бош-кўзини силаб» ўтирмадилар. Шундан кейин Уоттс аҳолисининг қаҳр-ғазаби ва нафрати бирдан портлаб кетди; сўнгра эса, олти кунгача қон тўкиш, одам ўлдириш, уйларга ўт қўйиш, талаш, одамларни қамоққа олиш давом этди ва, ниҳоят 15 минг кишидан иборат қуролли кучлар — Калифорния штати миллий гвардиясининг 14 минг аскари билан бир минг полициячи Уоттсни «оккупация» қилиб олди. Улар уруш ҳаракатлари олиб борадиган даражада қуроллантирилган эди. Калифорния губернатори Эдмунд Браун Грецияда истироҳатини тўхтатиб, Уоттсдаги қонли воқеалар сабабли Калифорнияга қайтиб келди ва ана шу қуролли кучлар «номуайян вақт»гача ҳеч қаёққа кетмайди, деб эълон қилди.

Аслида, мана шу зўравонликларнинг ҳаммаси 11 августда эмас, балки ундан олдинроқ бошланган. Бу, қаҳр-ғазаб, қашшоқлик, нафрат ва умидсизлик вулкани бўлиб, 11 августда юзага отилиб чиқди, холос.

Лос-Анжелос — катта шаҳар. У тинч океаннинг Калифорния штатидаги соҳили бўйлаб 50 миляга чўзилиб кетган. Унинг кўп районлари ниҳоятда гўзал: ажойиб хурмо дарахтлари, ҳашаматли чорбоғлар, кумушдай товланувчи сузиш бассейнларидан иборат. Лекин шаҳарнинг кўп районлари ҳаддан ташқари хароб аҳволда.

Калифорниянинг негр аҳолиси 800 минг кишидан ошади (1940 йилдан бери 50 процентдан зиёд кўпайган). Шу негрларнинг деярли ярми Лос-Анжелосда яшайди. Лос-Анжелосдаги негрларнинг ҳаммаси ҳам Уоттс районида истиқомат қилмайди; уларнинг бир қисми бошқа, ундан кичикроқ геттоларда яшаса, баъзилари, яъни актёрлар, музикачилар, врачлар, бизнесменлар молдавлат орттириб, геттодан қимматбаҳо данғиллама уйларга кўчиб кетган. Уоттсда қўзғолон кўтарган негрларнинг қаҳр-ғазаби фақат оқ танлиларга қарши қаратилган бўлмай, шу билан бирга, давлатманд бўлиб олгач, ўз халқининг проблемаларини унутиб қўйган, нуқул жамиятда ўз мартабасини ошириш ташвишини тортаётган ва ҳамёнидаги пули эвазига ўзига ва ўз бола-чақасига «фароғат» сотиб олишнигина ўйлаётган ана шу негрларга ҳам қарши қаратилган эди.

Унчалик катта территорияни ишғол қилмайдиган Уоттсда қарийб 40.000 эркак, аёл ва бола яшайди. Шулар тўғрисида «Нью-Йорк таймс» газетаси «бу аҳолининг 99 проценти негрлардан ва 30 проценти ишсизлардан иборатдир», — деб ёзди. Уоттс Гарлемга ёки Чикаго геттосига ўхшамайди. Бу ерда кўп қаватли ифлос уйлар йўқ, унинг ўрнига устини ахлат босиб кетган пасқам кулбалар казармаларга ўхшаш қатор саф тортиб туради.

«Марказий Овеню» деган кўча Уоттсни иккига ажратиб қўйган. Шу кўчада ҳар хил магазинлар: боққоллик, мебель, вино-арақ магазинлари, гаровхоналар бор, қурол-яроғ ва ўқ-дори сотадиган магазинлар ҳам шу кўчада. Ҳозир мана шуларнинг ҳаммаси ер билан битта бўлиб, чала ёниб ётган харобалардан иборат. Миллий гвардия қўшинлари бир чорраҳага шундай сўзлар ёзилган белгини осиб қўйишибди: «Чапга бурилинг, бўлмаса, сизни отиб ташлаймиз»,— дейилади ана шу белгида. Шарҳчи Ричард Старнос Лос-Анжелосдан юборган хабарида (бу хабар «Нью-Йорк Уорлд Телеграм энд Сан» газетасининг биринчи саҳифасида босилиб чиқди) ана шу кўча тўғрисида қуйидагиларни ёзади: «Бу аллақандай даҳшатга ўхшайди, чилпарчин бўлган ойналар ва буруқсиётган тутун, ўт қўйиб, ағдариб юборилган автомобиллар билан лиқ тўла кўча—ушалмаган орзулар хиёбони. Марказий Авеню — Миссисипи Алабама, Жория ёки Нью-Йоркда кўрадиган кунига нисбатан яхшироқ кун кўриш илинжида Жанубий Калифорнияга келган негрлар устидан қилинган даҳшатли майнабозчиликка ўхшайди. Уша штатлардаги негрлар киносига билет олиш учун бирон марта йилда пули бўлган ана шу негрларнинг ҳар бири Лос-Анжелос — гўзал шаҳри азим эканлигини, Голливуд, Палм—Спрингс, Биверли—Хиллс деб аталувчи ажойиб кегайлари билан ёстанган улкан ғилдиракка ўхшашлигини экранда ўз кўзи билан кўрган. Лекин негрлар бу ерга келгандан сўнг қараса, Лос-Анжелос Уоттс деб аталувчи жойдан бўлак нарса эмас экан, бу ерда қашшоқликдан бўлак нарса йўқ экан».

Энди ана шу қашшоқликни Қўшма Штатларда «оқ танлилар устунлиги»нинг рамзи бўлган оқ танли полиция қўриқлаб турибди. Лос-Анжелос полицияси Қўшма Штатларнинг «энг сараланган полициячи корпуслари»дан бири, деб ном чиқарган. Полиция бошлиғи Уильям Паркер айниқса ўзининг негрларга нисбатан қилаётган муомаласи билан Селма шаҳрининг полиция бошлиғи бадном Кларкка жуда ўхшаб кетади. Паркер Уоттсда ғалаён чиқишига шу қадар амин эдики, деб ёзади Юнайтед Пресс Интернейшнл агентлиги «ўтган йили ўз полициячиларининг пўлат қалпоқларининг ичига янгидан махсус астар қўйдириш учун 50 минг доллар сарфлади».

Бир нарса шак-шубҳасиз равшан. Умуман Лос-Анжелосда ҳам, жумладан, Уоттсда ҳам гражданлик ҳуқуқлари учун олиб борилаётган курашни уюшқоқлик билан бирлаштириб, ирқий камситишга қарши беҳосдан бошланиб кетган ана шу қаҳр-ғазаб ва норозилик тўлқинига раҳбарлик қилувчи ҳаракат йўқ. Лос-Анжелосда «қора танли мусулмонлар» деб аталган жуда кўп ўтамиллатчилар бор; аланганинг авж олиб кетишига улар шак-шубҳасиз сабабчи бўлганлар.

Лос-Анжелосда яшовчи Луис Жонс исмли бир майда негр савдогари «Нью-Йорк Таймс» газетасида қуйидагиларни ёзди: «Қўшма Штатлар президенти, сизлар юз йил мобайнида оғир замонлар бошдан кечирдингиз, деса (1965 йил 6 августда гражданлик ҳуқуқлари тўғрисидаги янги қонун лойиҳасини имзолаш вақтида айтган эди), бу гап расмий тус олади.

Уоттсда ва Калифорниянинг бошқа жойларида, чунончи ўзининг кичик бўлса-да, лекин даҳшатли геттолари бўлган Сан-Бернардино, Сан-Диего, Голивуд, Пасадина деган жойларда онда-сонда ўқ узиб турилибди, ғалаёнлар давом этаяпти.

Шу орада гражданлик ҳуқуқлари учун курашувчи умуммиллий ташкилотлар Уоттсга ёрдам қўлини чўзмоқда. Зўравонликлар ва ҳарбий комендантлик соати жорий қилинганлиги натижасида сув, электр энергия ва озиқ-овқат билан таъминлаш тўхтатиб қўйилганлиги учун ана шу ташкилотлар Уоттсга озиқ-овқат, кийим-кечак ва бошқа зарур молларни жўнатиб турибди. Гражданлик ҳуқуқлари учун олиб борилаётган ҳаракат сафларида энг актив ташкилот ҳисобланган студентларнинг «Зўрлик ишлатмасдан қилинаётган ҳаракатларни координациялаштирувчи комитети» бу ишда асосий ролни ўйнамоқда. Нобель мукофотининг лауреати Мартин Лютер Кинг қўлдан келган ҳамма чораларни кўриш учун Лос-Анжелосга боражагини айтди. Лекин гражданлик ҳуқуқлари учун олиб борилаётган ҳаракатнинг ҳамма тарафдорлари шуни биладиларки, америкалик негрлар тўла тенг ҳуқуқли гражданликдан, ишга кириш вақтида тенг имкониятлардан, таълим соҳасида тенг имкониятлардан, тенг иш ҳақи олишдан ҳали маҳрум эканлар ва уларнинг инсоний қадр-қиммати доимо камситила берар экан, улар ўзларининг шундай аҳволга солиб қўйилганликларига қарши қайта-қайта ғалаён кўтара берадилар.

Уоттсдан келган фотосуратлар Жанубий Вьетнамдан олинаётган фотосуратларга ўхшайди. Ҳар икки жойда ҳам ҳарбий куч ишлатиш сиёсатнинг расмий йўли ҳисобланади. Ўз озодлиги учун, ўз ҳуқуқлари учун маълум бир шаклда кураш олиб бораётган мазлум америкаликларга қарши қуролли кучлар ишлатилмоқда. Шундай шароитда Америкадаги расмий кишиларнинг Қўшма Штатларнинг қуролли кучларидан фақат «Вьетнамда озодликни ҳимоя қилиш учун» фойдаланмоқда, деган гаплари, айниқса мунофиқона гаплар бўлиб эшитилмоқда.

С. ЛУРИ.
(ТАСС мухбири).

Нью-Йорк, август.

ПАЗАНДА ҚЎЛЛАР, ТОТЛИ ТАОМЛАР

«Тошкент» ресторанининг ошпазлари тайёрлаган таомни еганмисиз? Емаган бўлсангиз, марҳамат, кўнглингиз тусаган овқатни заказ қилаверинг: ошдан тортиб, лағмон-у шўрва, мастава-ю, жаркоп...

Қўйингчи, овқат тайёрлашдаги пазандалиги учун бу ресторанинг қўли гул ошпазларига тан берасиз. Ориф Турсунов бошлиқ ошпазлар миллий ва европача овқатларни мазали қилиб тайёрлашда ном чиқаришган. Улар ҳозир қардош республикалар миллий таомларини ҳам жуда ўринлатиб тайёрлашади.

Яқинда «Тошкент» ресторани, «Салом» ошхонаси ва бошқа ресторанларнинг ошпазлари Москвада умумий овқатланиш корхоналари Бутуниттифоқ кўрик-конкурсида иштирок этишди. Ошпазлардан О. Турсунов, Р. Хўжаев, О. Рамозонов, Э. Раҳмонбердиев, Т. Алмуҳамедов ва бошқалар тайёрлаган овқатлар пойтахт хўрандаларига ҳам манзур бўлди. Пойтахт аҳолиси виставкага қайта-қайта келиб, ўзбек миллий таомларининг ҳамма хилларидан татиб кўришарди. Ошпазлар ҳар куни 30 га яқин хилма-хил таомлар тайёрлаб, москваликларнинг мақтовларига сазовор бўлишди.

— Ошпазларимиз тайёрлаган таомлар хўрандаларга жуда манзур бўлди, дейди «Тошкент» ресторани директори ўртоқ Р. Ўрозбоев, — уларнинг кўпчилиги миннатдорчиликларини ёзиб қолдиришди. 7 та таклиф ва истак дафтарининг ҳар саҳифаси ошпазларимиз меҳнатига берилган юксак баҳолар билан тўла.

Кўрик-конкурсга Эстония, Арманистон, Қозоғистон ва бошқа республикаларнинг ошпазлари ҳам қатнашди. Ўзбек таомлари энг яхши деб топилди. Бундан ташқари «Тошкент» ресторанининг пазандалари тайёрлаган салатлар ҳам ҳаммага манзур бўлди. «Юбилейний», «Тошкент», «Аччиқ-чучук» салатларини хўрандалар зўр иштаҳа билан танавул қилдилар.

Жюри «Тошкент» ресторани коллективи ғолиб чиқди, деган қарорга келди. Тошкентлик ошпазлар Москвадан СССР Савдо Давлат комитети ва касаба союзлари Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланиб қайтишди. Тошкентлик ошпазлар Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг Фахрий ёрлиғини олишга ҳам мушарраф бўлишди.

М. ЗАРИПОВ.

Суратда: Москвадаги конкурсга Тошкентдан борган бир группа ўзбек ошпазлари кўрик олдидан.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

Саккизинчи марта СССР Кубогини қўлга киритган Москванинг «Спартак» командаси ўтган куни мамлакат чемпионатининг навбатдаги матчини ўтказди. Кўпсонли футбол ишқибозлари, спартакчилар бу сафар ҳам Кубок учун бўлган учрашувдагидек кўтаринки руҳда ўйнайдилар, мухлисларни хурсанд этадилар, деган умидда эдилар. Афсус бундай бўлмади. Кейинги ўйинларни бирмунча бўш ўтказаётган Бокунинг «Нефтяник» футболчилари муҳим ғалабани қўлга киритди. 53-минутда В. Гажиев, 57 минутда эса Маркаров «Спартак» дарвозасига иккита тўп киритди. 2:0 ҳисобида ғалаба қозонган «Нефтяник» турнир жадвалида 15-ўриндан 12-ўринга кўтарилди.

* * *

«А» классининг иккинчи кичик группасида қатнашаётган Тошкент областининг «Политотдел» колхоз футболчилари навбатдаги ўйинни Днепропетровскда маҳаллий «Днепр» командаси билан ўтказдилар. 90 минут давомида ҳар иккала команда ҳужумчилари бирорта ҳам тўп кирита олмадилар. «Политотдел» командаси 20 очко билан 13-ўринда боряпти. Қишлоқ футболчилари галдаги матчни 24 августда Фрунзеда «Олға» командаси билан ўтказадилар.

* * *

РСФСР 5-зонасида беллашаётган командалар навбатдаги учрашувларни ўтказдилар. Пешқадамлар сафида бораётган Фарғонанинг «Нефтяник» командаси Миассда «Торпедо» билан бўлган матчда бир очко йўқотди. Бу матчда ҳисоб очилмади. Чирчиқнинг «Химик» командаси Целиноградда «Динамо»га 0:1 ҳисобида ютқазди. Омскнинг «Иртиш» ва Уфанинг «Строитель» командалари пешқадамлик қилмоқдалар. Фарғона футболчилари 34 очко билан учинчи ўринда боришяпти.

ПЛАНЕТАНИНГ ҚАЪРИНИ КЎРАДИГАН „ДЕРАЗА“

Ер қаърининг тузилишини тоғ жинсларининг қалин қатламлари орқали «кўриш» мумкинми? СССР Фанлар Академиясининг Урал экспедициясидан қайтиб келган геология-минералогия фанлари доктори А. П. Лебедевдан ТАСС мухбири шу саволга жавоб беришни илтимос қилди.

— Урал, — деди олим, — жаҳоннинг геология харитасидаги бахтли бир жой. Урал минерал бойликларнинг энг бой хазинасигина бўлиб қолмасдан, бу билан бирга, олимларнинг планетамиз қаърини кўришларига имкон берадиган ажойиб «дераза» ҳамдир. Бу ерда тадқиқотчилар Ер қаъридан отилиб чиққан тоғ жинсларига — габбро, базальт, перидотитларга дуч келадилар. Бўлар одатда бевосита кузатиш мумкин бўлмаган Ер қаъри қобиқларининг таркибини кўришга имкон берувчи индикаторлар бўлиб хизмат қилади.

Бу проблеманинг амалий аҳамияти шундаки, биз темир, хром, никель, титан рудалари қандай ҳосил бўлганлигини кузатишимиз мумкин бўлиб қолади.

Модда структурасининг тузилишини моҳирлик билан ўрганиш методларидан ва геофизика разведкасининг натижаларидан муваффақиятли фойдаланиб, кейинроқ биз руда қатламлари қаерга ва қандай жойлашганлигини анча аниқроқ айтиб бера оладиган бўлиб қоламиз. Бу эса, Сибирь, Забайкалье ва Қозоғистондаги руда бойликларини топиб олишга ёрдам бериши лозим.

Бу йил кузда ўтказиладиган махсус кенгаш Уралдаги чуқур қатламларнинг тузилишини ўрганиш проблемаларига бағишланади.

Москва. (ТАСС мухбири).

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

21 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.00 — Тирғанадиган тепалик (болалар учун), 17.25 — Телевизион янгиликлар.

Рус тилида: 17.40 — Жаконянинг йўқолган вақти (қўғирчоқ фильми), 18.00 — Илмий-оммабоп фильм, 18.20 — Телевизион янгиликлар, 18.35 — Реклама ва эълонлар, 18.40 — Киносаёҳатлар альманахи, 19.00 — Концерт (украин давлат рақс ансамбли ижросида), 20.15 — Қўшиқ давом этганда (музикали кинокомедия).

21.40 — Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида: 21.45 — Телевизион миниатюралар («Ёшлик» студияси), 22.25 — Концерт (Ўзбекистон радио ва телевидение оркестри ва солистлари ижросида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/VIII да Катта концерт, 22/VIII да янги спектакль Момо ер, Ҳамза номли театрнинг ёзги биносида — 21/VIII да Ёшликда берган кўнгил.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Макс Линдер компанияси — НАВОИЙ номли, «УЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5 ярим, кеч 7 ярим ва 9 ярида), «СПУТНИК» (эрталаб 11, кундуз 1 ва 3 да).

Тоғ қонуни — «ИСКРА» (кеч соат 7 дан).

Туш — «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 9 да).

Жаноб 420 (эрталаб соат 11 ярим ва кеч 8-15 минутда), Козара (1 ва 2-серия, кеч 9 ярида) НАВОИЙ номли.

Тракторчилар (кундуз ва кечқурун), Валера (эрталаб соат 10, кундуз 2 ва кеч 6 да) —«МОСКВА».

Оклахома — «СПУТНИК» (кундуз соат 5, кеч 6 ва 8 да).

ЧП (Фавқулодда ҳодиса, 1 ва 2-серия) — «ИСКРА» (кеч соат 7 гача).

Оила тумори — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 да бошланади)

Тракторчилар — «1 МАЙ».

Тоғ қонуни — «ВАТАН», ТЕЛЬМАН номли.

ЧП (Фавқулодда ҳодиса, 1 ва 2-серия) — «ФЕСТИВАЛЬ».

Нотаниш аёлнинг хати — КАФАНОВ номли.

Шайтон ва 10 насиҳат — «УДАРНИК».

Жаноб 420 (1 ва 2-серия) — НАВОИЙ номли.

Ниноҳсиз туғилганлар (кеч соат 8-45 минутда), Валера (кеч 10 ярида)— ПУШКИН номли.

КИРОВ НОМЛИ ПАРКДА 21, 22 августда, СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА 24, 25 августда

концертлар

Концертларда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Фахриддин Умаров, Қундуз Миркаримова, Карим Алиев, Маҳмуд Муҳамедов, солистлардан Ҳадя Юсупова, Дилбар Абдуллаева, Тўхта Алихўжаева ва ўзбек халқ чолғу ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 9 да бошланади.

ПУШКИН НОМЛИ ПАРКДА 21, 22 августда ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДА АРТИСТЛАРИНИНГ

концертлари

Концертларда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Эргашхон Мирмаҳмудова, Убайдулла Мадраҳимов, Учқун Ғаниев, Муҳаммаджон Мирзаев, солистлардан Роҳатой Маннонова, Саида Толибохунова ва бошқалар қатнашади.

Ўзбек халқ чолғу ансамбли жўр бўлади.

Концерт кеч соат 9 да бошланади.

Ангрен шаҳар, Попов проезд, 4-уй, 2-квартирада турувчи Валентина Сергеевна Прохорованинг Кемерово область, Анжеросудженск шаҳар, Урицкий кўчаси, 23-уйда турувчи Иван Иванович Прохоровдан ажралиш ҳақидаги иши Ангрен шаҳар халқ судида кўрилади.

Ангрен шаҳар, 9-квартал, 2-уй 6-квартирада турувчи Михаил Хаимович Волинскийнинг шу уйда турувчи Светлана Ивановна Волинскаядан ажралиш ҳақидаги иши Ангрен шаҳар халқ судида кўрилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 10667. Индекс 64969. Нашр. № 1830.